

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI./ŠTEVILKA 10

CELOVEC, DNE 5. MARCA 1964

CENA 2.— SILINGA

Po občinskih volitvah

V nedeljo, dne 1. marca, so bile na Koroškem občinske volitve. Zanje je vladalo povsod v državi veliko zanimanje, saj so bile letos prve volitve v kaki zvezni deželi, po katerih bi se dalo sklepati, ali veljajo trenutno večje simpatije OeVP ali SPOe, in kako daleč sega vpliv stranke neodvisnih-FPOe, da ne govorimo o KPOe, ki je tudi pri teh volitvah dokazala v občinskem merilu svojo brezpomembnost, saj je odnesla v deželi le 14 mandatov, v južnem predelu Koroške od teh samo 2, in sicer enega v Svetni vesi, en mandat pa v St. Jakobu v Rožu.

Za Avstrijsko ljudsko stranko je bilo oddanih 53.531 glasov, torej 10.778 več kot pri občinskih volitvah leta 1958. Tedaj se je namreč OeVP povezala v mnogih občinah z FPOe v takozvane domovinske liste, kar se je pri teh občinskih volitvah pripetilo le v redkih občinah. Tako OeVP kot FPOe sta stremeli za čim več samostojnimi listami. Le tako je možno videti, koliko zaupanja dejansko uživa kaka stranka med prebivalstvom, kar je posebno važno vedeti zaradi deželnozborskih volitev, ki bodo na Koroškem najkasneje v enem letu, morda pa celo že prej.

Vsekakor pa jasni računi in številke za posamezne stranke niso zanimive zgolj v zvezi z deželnozborskimi, ampak tudi v zvezi z državnozborskimi volitvami. Sicer so bile zadnje državnozborske volitve šele 18. novembra 1962 in bi morale biti naslednje leta 1966. Vendar vedno pogosteje bremo v avstrijskem časopisu o možnosti predčasnih državnozborskih volitev. Ne zaradi tega, ker bi bile že spet potrebne, ampak zato, ker socialisti ne morejo dočakati trenutka, ko bi postali vodilna stranka v državi ter bi jim pripadlo s tem mesto zveznega kanclerja. Vse izgleda, da so se jim grožnje z malo koalicijo SPOe-FPOe izjalovile, vsekakor za tako koalicijo med avstrijskim prebivalstvom ne vlada preveč navdušenja. Zato je treba iskati druge možnosti in poti, priti do zaželenega cilja. Edino realen izhod bi bile volitve, na katerih bi spregovoril „gospod državljani“ sam. Vendar kaže izsiliti volitve le, če bi bil zagotovljen izid, ki bi pripomogel stranki do vodstva v državi. Kljub temu, da občinske volitve na splošno ne morejo služiti kot merilo številčne moči posameznih strank, pa se da v gotovih primerih vendar v precejšnji meri sklepati na to, kakšno vzdušje vlada med volivci, na Koroškem konkretno: kako so vplivale poneverbe mestnega svetnika Mayerhoferja in Asenbauerja ter samovoljni ukrepi notranjega ministra Olaha na volivce?

Vsekakor moremo na podlagi nedeljskih volitev na Koroškem sklepati, da ti dogodki niso ostali v naši deželi brez posledic. Akoravno ni prišlo pri občinskih volitvah do velikih sprememb, pa je moral vendar celo predsednik socialistične stranke na Koroškem priznati, da bo izgubila socialistična stranka na podlagi nedeljskih volitev nekaj županov. Kljub 101.684 glasovom, napredovala je za 3050 glasov, je zgubila SPOe 59 mandatov, medtem ko jih je pridobila OeVP 45, FPOe pa 21 več kot pri volitvah l. 1958. Pri 25.677 glasovih je napredovala za 3.975 glasov. Na ostale stranke, pretežno drugorazredne liste, je odpadlo 29.636 glasov.

Na podlagi volilnih izidov je dobila SPOe na Koroškem 1.119 mandatov, OeVP 640, FPOe 279, komunisti 14 mandatov, za druge liste pa je bilo oddanih še 332 mandatov.

Koroški Slovenci smo vložili v 21 občin lastne liste, in sicer v Bekštajnu, Ledincih, Rožeku, St. Jakobu v Rožu, na Bistrici v Rožu, v Svetni vesi, v Slovenjem Plajberku, v Selah, v Šmarjeti v Rožu, v Logi vesi, v Škofičah, v Hodišah, v Kotmari

Grško ladjevje v Egejskem morju

Istočasno tudi turško-ameriške vaje v Egejskem morju. — Ciprska rešitev na vidiku?

Kakor poročajo iz Aten je grška vojna mornarica sestavljena iz: rušilcev, transportnih ladij in čolnov za izkrcavanje; odplula na pomorske vaje v Egejskem morju ne daleč od Cipra.

Istočasno pa je pričelo skupne vaje v Egejskem morju tudi turško-ameriško ladjevje.

Prvotno bi se morale vršiti skupne pomorske vaje: Grčije, Turčije in ZDA, v okviru NATO. Ko pa so Grki videli, da Združene države očitno podpirajo Turčijo v ciprskem vprašanju, so Grki odpovedali sodelovanje.

Resolucija petih nestalnih članov VS

Medtem pa je pet nestalnih članic Varnostnega sveta — Brazilija, Bolivija, Maroko, Norveška, Slonokoščena obala — izdelalo resolucijo, ki bi naj bila sprejemljiva za vse v ciprskem sporu udeležene dežele: Ciper, Grčijo, Turčijo in Anglijo.

Turčija ugovarja

Zgoraj omenjene države: Ciper, Grčija, Turčija in Anglija so bile prvotno v glavnem za sprejem osnove skupnega predloga resolucije (5 nestalnih članov VS). Toda naenkrat je začela Turčija ugovarjati, češ da je zanjo predlog o nameščenju vojaških

enot Združenih narodov za dobo 3 mesecev nesprejemljiv.

Turčija si pridržuje pravico v slučaju, če bi se razbila diplomatska pogajanja, tudi z vojaško silo posredovati na Cipru.

Odločitev o ciprski resoluciji preložena

Medtem pa javljajo iz New Yorka, da je Varnostni svet preložil včeraj odločitev o ciprski resoluciji. Tako bi imeli diplomati čas, se natančno seznaniti z osnovami skupnega predloga resolucije.

Demonstracije v Atenah

V torek je prišlo v Atenah do hudih demonstracij študentov, ki so zahtevali združitev Cipra z Grčijo. Študentje so vpili med drugim: „Bravo, Rusija, yankee (izg. jenki), nazaj v Teksas!“

Resno stanje grškega kralja

Zdravstveno stanje grškega kralja Pavla, ki so ga pred 14 dnevi operirali na želodcu, se je poslabšalo. Nastopile so nove bolezn: strjevanje krvi v desni nogi in v levem pljučnem krilu. Kljub močnim bolečinam je kralj pri polni zavesti in je celo včeraj bodril družino: „Ne vznemirjajte se!“ Zdravniki pravijo, da bo v naslednjih 48. urah posebno nevarno za kralja.

Za naše liste oddani glasovi

V 21 občinah dvojezičnega ozemlja smo vložili koroški Slovenci lastne liste. Zanje je bilo v posameznih občinah oddano sledeče število glasov:

	Slovenska lista		OeVP	SPOe	FPOe	Razne liste
	1964	1958				
Bekštajn	256 (1)	244 (1)	866 (5)	1720 (11)	124 (0)	96 (0)
Ledince	103 (1)	—	494 (8)*	161 (2)	—	—
Rožek:	105 (2)	—	230 (4)*	267 (5)	—	—
St. Jakob v Rožu	368 (3)	383 (3)	602 (4)	1097 (9)	—	210 (1)
Bistrica v Rožu	155 (1)	85 (0)	311 (3)*	619 (7)	—	—
Svetna ves	105 (2)	92 (2)	120 (2)	150 (3)	40 (1)	51 (1)
Slovenji Plajberk	56 (2)	84 (3)	39 (1)	108 (4)	—	53 (2)
Sele	177 (3)	162 (4)	58 (1)	237 (5)	—	—
Šmarjeta v Rožu	56 (1)	69 (1)	253 (5)	261 (5)	—	37 (0)
Loga ves	162 (2)	224 (2)	231 (2)	502 (6)	315 (3)	—
Škofiče	105 (1)	122 (2)	173 (2)	627 (8)	—	20 (0)
Hodiše	125 (2)	88 (1)	192 (3)	366 (5)	72 (1)	—
Kotmara ves	93 (1)	136 (1)	250 (2)	683 (7)	47 (0)	97 (1)
Dobrla ves	122 (0)	151 (1)	958 (7)	1411 (10)	93 (0)	—
Galicija	76 (1)	84 (1)	156 (2)	441 (7)	47 (0)	115 (1)
Škocijan	201 (2)	208 (1)	619 (6)	873 (9)	96 (0)	—
Žitara ves	111 (1)	165 (1)	287 (3)	682 (9)	—	—
Globasnica	242 (4)	247 (3)	317 (5)	168 (2)	—	—
Pliberk	415 (3)	54 (1)	699 (6)	849 (7)	159 (1)	—
	Blato 347 (5)					
Bistrica nad Pliberkom	281 (4)	254 (3)	184 (2)	540 (7)	58 (0)	—
Suha	47 (0)	84 (1)	265 (5)	358 (6)	29 (0)	—

O p o m b a: Zvezda (*) pri številkah pomeni, da je bila OeVP povezana z FPOe.

vesi, v Dobrli vesi, v Galiciji, v Škocijanu, v Žitari vesi, v Globasnici, v Pliberku, v Bistrici nad Pliberkom in na Suhi. Libuče, Blato, Bela in Medborovnica, kjer smo kandidirali Slovenci l. 1958 še na samostojnih listah, so bile kot občine ob koncu preteklega leta razpuščene. Zato je bilo pri teh občinskih volitvah toliko list manj vloženih. Da v občini Železna Kapla s tako močnim slovenskim zaledjem ni bilo slovenske liste, se je tam bradko maščevalo s tem, da so odnesli komunisti 103 glasove. To da misliti!

Za naše liste je bilo oddanih pri teh volitvah 3.361 glasov ter je nanje odpadlo 37 občinskih odborniških mest, tri manj kot leta 1958, kar je razumeti vsled razpustitve že omenjenih občin. Seveda pa bo sloven-

skih odbornikov v občinah dvojezičnega ozemlja mnogo več, ker so kandidirali Slovenci pri volitvah tudi na listah večinskih strank, če pomislimo n. pr. Železno Kaplo ali posebne prilike v Bilčovsu, na Radišah in drugod.

Vsekakor smemo biti koroški Slovenci z izidom volitev tudi tokrat zadovoljni, saj smo v številnih občinah, kot v Bekštajnu, Rožeku, na Bistrici v Rožu, v Svetni vesi, v Selah, v Hodišah, v Globasnici, v Bistrici nad Pliberkom celo napredovali, častno pa odrezali v Škocijanu in še marsikje drugod, kar končno ni brezpomembno za nadaljnje politične odločitve v deželi, za katere smo si ustvarili s tem brezdvomno ugodno izhodišče.

Našim volivcem, mandatarjem in zaupnikom

Narodni svet koroških Slovencev izreka vsem slovenskim volivcem in volivkam ter volilnim zaupnikom iskreno zahvalo za njihovo zvestobo pri občinskih volitvah.

Zagotavljamo vam v imenu izvoljenih mandatarjev, da bomo vaše zaupanje opravičili s požrtvovalnim delom.

Zvestoba za zvestobo!

Narodni svet koroških Slovencev

— K R A T K E V E S T I —

● Na praznik svetega Jožefa, zavetnika delavcev bo slovesno odprt velikanski predor pod Velikim svetim Bernardom, ki veže Italijo s Švico. Svečanosti se bodo pričele s štafeto bersaljerov, ki bodo prvi dirkali s fanfaro spredaj na motornih kolesih skozi predor. Vsa proga bo razsvetljena z dnevnim lučjo.

● Polet „Rangera VI.“ na Luno je ustvaril v Washingtonu, kljub temu, da ni bil dosežen glavni uspeh — fotografiranje Lune, optimistično razpoloženje glede prihodnjih ameriških vesoljskih poletov. Satelit, ki je pred dnevi treščil na Luno na področje, ki ga imenujejo „morje tišine“, ni le povzročil prvi hrušč na skrivnostnem Zemljinem spremljevalcu, ampak je tudi vzbudil v Američanih upanje, da bodo v vesoljskem tekmovanju kmalu — vsaj ujeli svoje tekmece Sovjete.

● Peterčki — štiri deklice in deček — so se rodili v zahodni Nigeriji. Po prvih poročilih je vse zdravo, tako mati kakor pet novorojenčkov.

● Japonska ribiška ladja in manjši tanker sta se potopila med dvodnevnim viharjem na morju blizu Hokaida. Na petrolejski ladji je bilo sedem, na ribiški pa osem članov posadke. Reševalci niso našli sledov.

● Na Japonskem se naglo širi epidemija tako imenovane azijske gripe. Po nepopolnih podatkih zbolijo dnevno 20 do 25 tisoč ljudi.

Oddaljevanje od načrtnega gospodarstva v Sovjetski zvezi

Sovjetski načrtni gospodarstveniki so bili pozvani, da v bodoče upoštevajo zakon o ponudbi in povpraševanju pri produkciji. To navodilo stoji v velikem na vidnem mestu v strankinem organu „Pravda“.

To pomeni, da se načrtno gospodarstvo oddaljuje od svojega prvotnega cilja in da se vrača k svobodnemu trgovanju zapada.

Pravda celo trdi, da sta že Marks in Lenin polagala veliko važnost na zakone, ki slonijo na ponudbi in povpraševanju. Šele Stalin se je s svojim premočnim poudarkom težke industrije oddaljil od teh zakonov.

„Kleine Zeitung“ komentira

Pod naslovom „Slovenci jeziček na tehtnici“ je objavil koroški neodvisni dnevnik analizo volilnih izidov na dvojezičnem ozemlju. Ko komentira list uspešen potek volitev tudi za Slovence, dostavlja, da pomenijo slovenski glasovi za izvolitev županov v Rožeku, Svetni vesi, Šmarjeti v Rožu, Hodišah, Globasnici in Pliberku „jeziček na tehtnici“.

V okviru članka „Preokret deželne politike“ pa je rečeno, da je uspešen nastop Slovencev z lastnimi listami poleg nazadovanja socialistov „nadaljnja značilnost nedeljskih volitev“ ter bi socialisti, v slučaju, da bi bile sedaj deželnozborske volitve, zgubili svoj 18. mandat, ki so ga pri zadnjih volitvah le s težavo pridobili. Torej je socialistična večina v deželi močno ogrožena!

Politični teden

Po svetu . . .

NESREČNI CIPER

še vedno povzročča skrbi Združenim narodom kot tudi posameznim svetovnim politikom. Glavni tajnik OZN U Thant se je osebno zavzel za spor in ga hotel čimprej rešiti. A prejšnji teden je prišel do prepričanja, da je bilo njegovo prizadevanje brezuspešno, in je zaprosil Varnostni svet, naj skuša najti kako rešitev iz te zagate.

Tudi ameriški predsednik Johnson je pokazal veliko zaskrbljenost zaradi ciprskega spora oz. iz tega sledečega povečevanja napetosti med Grčijo in Turčijo, ki sta obe članici NATO-držav in hkrati Atlantske zveze. Nič manj menda ne zanima ta spor tudi francoskega predsednika generala de Gaulle, ki bi bil baže pripravljen udeležiti se posredovalne komisije. Po poročilih iz ciprske prestolnice Nikozije bi to de Gaullovo posredovanje ne bilo neljubo predsedniku Makariosu.

Proti koncu tedna pa so druge vznemirljive novice navdale svetovno javnost s strahom: predsednik Makarios je izdal odredbo, po kateri je treba ojačiti domače (ciprske) obrambne sile na štirikratno dosedanje stanje z ustanovitvijo posebnih čet, ki naj štejejo kakih 5000 mož. Neprijeten vtis je naredila tudi vest, da je izplulo 24 turških vojnih ladij proti Cipru in križarijo 80 milj severno od njega; na drugi strani pa je pretekli petek razburil zlasti turško prebivalstvo nenaden pristanek sovjetskega potniškega letala na poti Moskva—Damask, katerega je grško prebivalstvo navdušeno pozdravilo. To je prvi slučaj, da je pristalo kako sovjetsko letalo na Cipru. Kot poročajo, so v teku pogajanja med sovjetsko letalsko družbo Aeroflot in ciprsko vlado glede dovoljenja rednega pristajanja na progi Moskva—Nikozija—Damask.

Istočasno očitajo Grki — ciprski in v Atenah — Vel. Britaniji in Združenim ameriškim državam, češ da pristransko ravna v ciprskem sporu, ker se zavzemajo za čim pravičnejšo njegovo rešitev, po kateri naj bi tudi turška manjšina dobila njej pripadajoče pravice.

POGAJANJA V BERLINU

glede medsebojnih velikonočnih obiskov so se dokončno končala z neuspehom. Ze pred tednom smo poročali o negativnem izidu pogajanj med bonnsko vlado oz. zahodnoberlinskim senatom in med oblastmi sovjetske cone Nemčije.

V upanju na morebiten pozitiven izid so se predstavniki ponovno sestali; po osmem sestanku so se konec tedna razšli — s praznimi rokami. V začetku pogajanj so vzhodnonemške oblasti zahtevale, naj bi sprejemali predmetne prošnje in nato izdajali obmejne propustnice zopet vzhodnonemški uradniki v Zah. Berlinu, kot je bilo za Božič. Proti temu sta se odločno izrazila berlinski senat in župan Brandt kot tudi bonnska vlada. Pri pogajanjih v začetku preteklega tedna pa so vzhodnonemške oblasti hotele „nastaviti novo past“: predlagale so, naj bi pisarniška dela glede propustnic sicer opravili uradniki zahodnoberlinskega senata, katere pa naj bi smatrali kot „poblaščenec zastopnike vzhodnonemške vlade“. Kot zgornjo sta tudi to teorijo i zahodnoberlinski senat i bonnska vlada odločno odklonila.

Zato pa je tem bolj neprijeten odmev izzvala konec tedna izjava zahodnoberlinskega senata (s socialistično večino) in župana Brandta, češ da je bil način izdaje propustnic za Božič zanje popolnoma sprejemljiv in da bi lahko sedaj za Veliko noč na isti način to opravili. V Bonnu se z začudenjem sprašujejo, kaj hočejo berlinski socialisti s tem doseči. Vse tako izgleda, da bi radi tudi tu — računajoč s prihodnjimi volitvami — pristavili svoj politični lonec in na tak nelojalen način zhorabili to situacijo, vkljub temu da so omenjeni način rešitve zadeve propustnic prvotno tudi sami kot nesprejemljiv zavrgli! Sedaj pa bi radi pred javnostjo vzbudili vtis, češ da so oni za rešitev spora, pač pa da temu nasprotuje bonnska vlada, v kateri imajo večino krščanski demokrati!

Za vzhodnonemške oblasti pa je neprijetna druga zadeva: ljudje iz vzhodnega dela Berlina vedno bolj vztrajno zahtevajo, naj njihove oblasti izdajo propustnice za obisk svojcev v Zah. Berlinu — to posebno nameščenci raznih obratov — z utemeljitvijo, „da bi se na ta način oddolžili Zahodnober-

linčanom za njihov božični obisk“. V neki veliki tovarni je komunistični funkcionar na to odgovoril, da tega ne more dopustiti „odgovornost in skrb naše vlade za varnost naših državljanov“. Delavci pa so ogorčeno odgovorili: „Povejte raje po resnici! Ne upate se, nas pustiti v Zah. Berlin!“

ROMUNIJA „SKILI“ PROTI PEKINGU?

Kot znano, je Romunija ena izmed redkih držav vzhodnega komunističnega bloka, ki je že parkrat pokazala, da se povsem ne strinja z moskovsko politiko nasproti komunistični Kitajski.

Prav v zadnjem času v Moskvi z zanimanjem proučujejo vest o skorajšnjem uradnem obisku romunske vladne delegacije pod vodstvom ministrskega predsednika Gheorghe Maurerja v Peking. Temu romunskemu potovanju pripisujejo v Moskvi precejšen pomen, saj v zvezi z njim čakajo z objavo referata sovjetskega strankarskega ideologa Suslova o sovjetsko-kitajskem ideološkem sporu. (Ta referat je bil obravnavan pred 14 dnevi na tajni seji sovjetskega centralnega komiteja KP.) V

. . . in pri nas v Avstriji

TEZAVE Z NOVO VLADO

Ko je nova vladna garnitura OeVP prevzela posle, pač ni mislila, da bo treba toliko sestankov in razgovorov z drugo najmočnejšo vladno stranko — s socialisti glede sestave enotnega delovnega programa.

Posebno sporna točka je zopet vprašanje vrnitve dr. Otona Habsburškega v Avstrijo; socialisti so zahtevali ljudsko glasovanje, kar je pa OeVP odločno zavrnila. Kot osnovo za pogajanja sta obe stranki sklenili priznati vladno izjavo, objavljeno v aprilu 1963, in pripadajoči delovni program. V teh dveh pa ni vprašanje povratka dr. Otona Habsburškega nikjer omenjeno. Zato se je zadnje dni tudi OeVP pokazala v tem oziru nekoliko popustljivejša in je mnenja, da to vprašanje ne more stalno ogrožati „velike koalicije“ (OeVP + SPOe). Vendar pa je treba pri tem paziti, da ne bodo kakšni pravni predpisi prekršeni. Razen tega sta parlament in zvezni svet pristojna za izdajo in odobravanje zakonov, ne pa vlada.

Razen te je še nekaj drugih spornih točk, n. pr. vprašanje integracije, nevtralnosti, skrajšanje obveznega vojaškega roka. Do dokončnega razčiščenja pa še ni prišlo.

ZDA BODO VRNILE AVSTRIJSKO PREMOŽENJE

Na drugi strani pa vendarle moremo in moramo poročati o dveh bolj razveseljivih dogodkih. Ameriški senat je pretekli teden v Washingtonu odobril s 66 glasovi proti 24 pogodbo o vrnitvi še preostalega avstrijskega premoženja v vrednosti 11,2 milijona šil., zaplenjenega v ZDA med nacistično dobo oz. drugo svetovno vojno.

Naslednji pomembni dogodek za avstrijsko drugo republiko je bil 20. februarja, ko je bil v zunanem ministrstvu na Dunaju uradno podpisan zaključni protokol o izpolnitvi vseh avstrijskih obveznosti nasproti Sovjetski zvezi, izvirajočih iz državne pogodbe iz l. 1955, po kateri je Avstrija bila dolžna dobaviti ZSSR na račun vojne škode raznega blaga v vrednosti 6,2 milijard. Protokol sta podpisala zun. minister dr. Kreisky in sovjetski poslanik na Dunaju Avilov.

AVSTRIJA — EWG — MOSKVA

„Odnosi med Avstrijo in Sovjetsko zvezo postajajo iz leta v leto obsežnejši in tesnejši“, je zapisal v moskovskem vladnem glasilu „Izvestija“ Gorškov, podpredsed-

Moskvi bi radi namreč natančneje vedeli, iz kakšnih namenov hočejo Romuni obiskati Peking.

MED MOSKVO IN PEKINGOM

obstajajo kot znano, že dalje časa ideološki spori. Sedaj pa se Sovjeti bojijo, da ne bi nastali še drugi spori, in sicer zaradi zahtev komunistične Kitajske po nekaterih ozemeljskih predelih, ki so sedaj pod sovjetsko oblastjo.

Sovjeti so postali pozorni na te teritorialne kitajske zahteve na podlagi novjših kitajskih zemljevidov, ki imajo nekatere obmejne predele med Sovjetsko zvezo in Kitajsko označene kot kitajske, medtem ko so do sedaj dejansko še pod sovjetsko oblastjo. Sovjetska zveza in Kitajska imata nad 8000 km skupne meje. Peking sedaj trdi, da so bili že pod carsko oblastjo nekateri obmejni pasovi, v resnici kitajska last, priključeni Rusiji, zato jih mora ta sedaj vrniti. ZSSR se sedaj boji, da ne bi še v tej točki nastal javen spor, ki bi mogel voditi o nepremišljene vojaške akcije, zato skuša doseči, da bi čimprej prišlo do sovjetsko-kitajske konference, na kateri bi te spore na miren način uglasili. Seveda pa dokončne rešitve še ne moremo v kratkem pričakovati.

nik Zveze za prijateljske odnose z inozemstvom ob priliki 40-letnice obnovitve diplomatskih stikov med ZSSR in Avstrijo.

V nadaljevanju članka piše, da si je Avstrija s svojo nevtralnno politiko pridobila mednarodno priznanje in ugled. To politiko podpira tudi Sovjetska zveza. Vendar pa je v Avstriji nekaj uglednih politikov, ki bi bili v svoji zapadnjaški usmerjenosti — posebno nasproti Bonnu — pripravljeni žrtvovati to nevtralnno in Avstrijo priključiti k EWG, kar bi pomenilo po mnenju Sovjetov prekršitev državne pogodbe in ogrožanje avstrijske neodvisnosti.

GOSPODARJENJE Z JAVNIM DENARJEM

v celovškem magistratu in deloma tudi po drugih koroških javnih uradih je še vedno prednost ostrih debat, kritik in ogorčenja.

Ker sta bila aretirana Mayerhofer (finančni referent) in Asenbauer (bivši mestni gradbeni referent) pod posebno patronanco deželne fin. sv. svetnika Simo, se vedno močneje koncentrirajo napadi tudi nanj. Celovški dnevnik „Die Kleine Zeitung“ ga je javno pozvala, naj odgovori na nekatera vprašanja v zvezi z uporabo javnega denarja (tako n. pr. glede zlorabe službenih vozil v zasebne oz. strankarske namene; dalje, če je res, da je Asenbauer prejel visoko odpravnino kot učitelj že potem, ko je bilo znano, da je zapleten v omenjeno korupcijsko afero, zaradi katere je bil nato aretiran).

V zvezi z zlorabljanjem službenih avtomobilov pa naj še pripomnimo, da si urede te zadeve že dolgo želi vse avstrijsko ljudstvo. Vkljub številnim javnim kritikam po časopisju in drugod, vkljub mnogim tozadevnim interpelacijam v parlamentu in deželnih zborih in vkljub ponovnim obljubam vlade, da bo izdelan zakon oz. pravilnik o uporabi službenih vozil še do danes ni nobene pozitivne rešitve! Zares žalostno! Seveda, nihče se ne bi rad odpovedal vožnjam z udobnimi vozili — na tuje stroške, pa ne v tujo korist!

Precej pozornosti je v zadnjem tednu vzbudil tudi bivši narodni poslanec in zvezni svetnik Herke (ki se je kot zelo agilen socialist iz navadnega železničarja v Beljaku povzpela do visokih in donosnih mest). Izjavil je namreč, da odstopa od vseh mest oz. mandatov. O ozadju tega odstopa so zaenkrat samo še ugibanja; pravi vzroki pa javnosti niso znani.

SLOVENC

doma in po svetu

Trije duhovniški grobovi

V januarju sta preminila dva duhovnika koprške škofije. V Domu obnemoglih v Podbrdu je umrl Milan Kuret, doma iz šmarja pri Koprju, star 74 let, avtor pesniške zbirke „Jeklena maska“. — V Tomaju na Krasu je pa v 94. letu svojega življenja zatisnil svoje oči Henrik Šonc, svoj čas tajnik tržaškega škofa Ivana Šterka.

Mariborska škofija in ljubljanska bogoslovna fakulteta žalujeta za msgr. dr. Josipom Jerajem, ki je odšel 19. januarja k Bogu po plačilo. Doma je bil v Savinjski dolini. Bil je profesor moralnega bogoslovja v Mariboru in po vojni sedaj v Ljubljani, priznan pisatelj znanstvenih in poljudnoznanstvenih knjig in razprav. Vneto je proučeval vzgojno, etično in socialna vprašanja. V rokopisni zapuščini je poleg velike Zgodovine grške in rimske etike tudi njegov prevod znamenite Aristotelove Etike, ki se začneja z besedami: „Najvišji življenjski cilj je blaženost. Osnova blaženosti je krepost. Vnanje dobrine kot imetje, zdravje in podobno so nebitvene važnosti.“ V svojem življenju se je prof. dr. Jeraj tudi po tem ravnal. Njegova dela so med drugimi tudi: „Vzor človek“, „Vzori slovenskih fantov“, „Ob skrivnih virih“, „Naša vas“, „Sociologija“, „Duševna podoba mladosti“. Pokopal ga je prevz. škof mariborski sam.

Likovna razstava

V galeriji Valentine Cezaretti, v rimski slikarski četrti Margutta, je bila odprta razstava Franceta Slane, ki nastopa pred rimskim občinstvom s 30 akvareli in olji.

Stritarjeva razstava

V Narodni in univerzitetni knjižnici so, kot vsako leto pred kulturnim praznikom, odprli razstavo iz svoje knjižne in rokopisne zbirke. Za letošnji Prešernov dan so pripravili pregled obdobja 1870—1880, v katerem je bil najpomembnejši literarni ustvarjalec Josip Stritar. Zato so mimo splošnega gradiva iz te dobe prikazali predvsem celotno literarno delo ter dokumente iz osebnega življenja tega pred 40 leti umrlega slovenskega pesnika in pisatelja. Nekatere eksponate sta prispevala tudi Narodni muzej in Narodna galerija v Ljubljani. Razstavo sta pripravila Branko Berčič in Janez Logar; le-ta je tudi dokaj obširno orisal pred gosti ob otvoritvi razstave podobo dobe 70 let preteklega stoletja, ki se je med drugim odlikovala tudi po nekaterih pomembnih uveljavitvah slovenske znanosti. Samo razstavo je ob udeležbi številnega občinstva odprl univ. prof. Valter Bohinec, ki je po smrti upravnika knjižnice dr. Mirka Rupla vodil ustanovo.

Nastop slovenske grafike

Na Dunaju bodo tretjega marca v Domu umetnikov odprli razstavo slovenske grafike. Ta razstava pomeni prvo večjo manifestacijo slovenske likovne umetnosti na Dunaju v tem letu.

Proteus

Februarska številka Proteusa, ilustriranega časopisa za poljudno prirodnoznanstvo, objavlja zelo zanimiv članek Zmaga Bufona Ob stoletnici prvih slovenskih naravoslovnih učbenikov. Slovenci pod Avstrijo slovenske srednje šole sploh niso imeli, toda po vsej Avstriji so se uporabljali matematični in zemljepisni učbeniki Slovencev Franca Močnika in Blaža Kocena. L. 1864 sta izšli knjigi Rastlinstvo in Živalstvo, ki jih je v nemščini napisal moravski čeh dr. Alois Pokorný, prevedla pa sta jih Ivan Tušek in Fran Erjavec. Oba prevajalca sta bila sicer sama strokovnjaka, toda za šolske učbenike je bilo potrebno potrdilo ministrstva. Tako potrdilo sta prevedeni knjigi že imeli, veliko vprašanje pa je bilo, če bi ga dobili učbeniki, napisani v slovenskem jeziku.

Premiera Cankarjevih „Hlapcev“

Po „Kralju na Betajnovi“ so zdaj „Hlapci“ drugo Cankarjevo delo, izvedeno v Sarajevu po osvoboditvi. Premiera je bila v dramskem gledališču. Kot gost je „Hlapce“ režiral Slavko Jan.

Pomemben koncert v Novi Gorici

Minuli petek je koncentral v novogoriški kino dvorani argentinski klavirski virtuoz Anton Soler-Biljanski. Rojen je bil v Biljah pri Gorici, kjer je tudi preživel svoja mladostna leta. V spomin na rojstni kraj je imenu dodal pridevek Biljanski.

Naša poezija v romunščini

Bukareštanska „Tribuna“ je v svoji predzadnji številki objavila prevode iz slovenske poezije. Predstavljena sta med drugimi Mile Klopčič in Oton Župančič. Prevajalec ni podpisan.

Biserno poroko sta praznovala

zakonca Barbara (roj. 1887) in Jožef (roj. 1879) Zagari iz Ivancev pri Radgoni. Poročila sta se leta 1904 v Bogojini in vseh 60 let skupnega življenja preživela zdrava. Še danes sta vedra in vselega značaja. Največje veselje na stara leta pa jima je prvi pravnik.

Letalska nesreča na Tirolskem — 83 mrtvih

V bližini Innsbrucka se je zaletelo potniško letalo v sam gorski vrh. Vsi potniki takoj mrtvi.

Iz Innsbrucka poročajo, da se je pripetila v soboto popoldne v bližini mesta najhujša letalska nesreča, kar jih je bilo doslej v Avstriji. Na področju Patscherkofla, na vzhodnem pobočju Glungezerja, je strmo glavilo 4-motorno angleško potniško letalo družbe „Bristol-Britania 312“.

Nesreča je terjala 83 mrtvih: 75 potnikov in 8 oseb posadke. Letalo je imelo na kro-

vu angleške smučarje, ki so hoteli preživeti svoj dopust na Tirolskem.

Pilot letala se je verjetno za kakih 10 m spustil prenizko in že je treščilo v skalovje. Razbitine letala so našli v nedeljo, ob 14.40 tik pod 2678 m visokim Glungezerjem. Vreme je bilo namreč tedaj, ko se je pripetila nesreča, zelo slabo.

Strokovnjaki domnevajo, da je v letalu odpovedal najbrže višinski merilec.

Pri nesreči je izgubila življenje tudi Avstrijka Rotraud Lackner, hči innsbruškega izdelovalca glasbenih instrumentov.

Opera iz Ljubljane bo gostovala v Celovcu

Opera SNG iz Ljubljane bo gostovala v Celovcu z dvema operama: 7. marca bo uprizorila Verdijevo opero „Macbeth“, dne 8. marca pa bo dala Amilcare Ponchielli-jevo opero „La Gioconda“.

Z opero „Macbeth“ proslavljamo pravzaprav dvojni jubilej: 150-letnico rojstva Giuseppe Verdija, ki je bila 10. oktobra 1963, in pa 400-letnico rojstva največjega angle-

škega pesnika in dramatika Williama Shakespeara, ki se je spominja letos ves kulturni svet.

Za nas je to delo še neznano, zato je prav in razveseljivo, da nam prinašajo Ljubljanci v Celovec opero, ki je še celo večje operne hiše ne uprizarjajo.

Morda še manj znana nam je Amilcare Ponchielli-jeva opera „La Gioconda“. Saj je na nemških opernih odrih ne uprizarjajo.

Giuseppe Verdi — operni velikan iz Busseta

Karkoli bi napisali ali rekli o geniju G. Verdiju, največjem opernem komponistu, je v primerjavi z njegovim delom, njegovo ustvarjalno silo, malo pomembno. On je v glasbi več izrazil in povedal človeštvu, kot pa to zmore napisana beseda. Nastopil je v času, ko je začela glasbena drama v Italiji zastajati. Verdi ji je dal zopet tisto mesto, ki ji je pripadalo in vtisnil tako močan in originalen glasbeni izraz, da ga lahko označimo za verdijanskega.

Brez Verdija operni repertoar nepopoln

Verdijeva glasba je jasna in tako živa, da nam že sama posreduje scensko predstavo. Nikdar se ni zadovoljil s tem, kar je že ustvaril, temveč je želel zmerom izpopolnjevati svoj glasbeni izraz in dosegel kljub visoki starosti v svoji zadnji operi Falstaff višek svoje umetniške izpovedi.

Ne samo, da njegova dela danes izpopolnjujejo repertoarje vseh opernih hiš po svetu, brez njegovih del so repertoarji nepopolni in brez tiste osi, okoli katere se nizajo dela drugih opernih komponistov.

Verdi glasnik zedinjenje Italije

Bil je človek širokega obzorja in velike srčne kulture ter izredno dobrotljiv in pravičen. Čerav po značaju tih in čemeran je hotel vsakemu samo dobro.

Neskončno je ljubil domovino in je ljubezen do nje najmočnejše izražal v svojih prvih operah, in sicer v zborovskih spevih, bodisi kot tožbo za izgubljeno domovino ali pa ohrabrujočo pesem bodoče svobode. Ti zbori so postali kmalu last naroda in klic po združitvi italijanskega naroda — od opere Nabucca do Ernanijsa, od Macbetha do Bitke pri Legnanu. Verdi je bil glasnik zedinjene Italije.

V čem je veličina in moč Verdijevih oper?

Prav gotovo v preprostosti in neposrednosti ter enostavnosti njegova glasbenega dejanja in nehanja. Njegovi odski glasbeni liki so jasno očitani, kot bi bili iz kamna izklesani, obenem pa globoko občuteni in doživeti v neskončni skali psihološko utemeljenih in dognanih občutij. Vse to dokazuje, da je Verdi natanko poznal vse človeške vrline in slabosti, prijateljstva in sovraštva, strasti in ljubosumja ter brezmejno in predano ljubezen.

Zato je lahko ustvaril dela, ki bodo zmerom navduševala in plemenitila vse človeštvo z mislijo in prepričanjem, da glasba zares združuje in pomaga spoznavati narode med seboj in ustvarjati pogoje za medsebojno razumevanje in spoštovanje.

„Macbeth“ Giuseppe Verdija

Število opernih komponistov, ki so v svojem ustvarjanju težili Shakespeareovi dramatik, ni majhno. Vitalna sila njegovih dram in neka z njimi tesno povezana težnja prodreti do najglobljih izvorov človeškega čustvovanja, so do danes močno učinkovale na ustvarjalnost opernih skladateljev. Težavo takega preliva dramskega izraza v muzikalno formo so občutili vsi, ki so se spoprijeli s tem problemom.

Običajna krajšava teksta ter predelava scen v smislu operne forme namreč ne more prinesiti zadovoljive rešitve. Shakespeareova duhovna potencia je tako silna, da jo je treba predelati in pregnesti v nekaj novega in pri tem je seveda nujno razbiti staro, da bi se lahko rodilo novo delo.

Ravno pri tem se je zlomilo pero sposobnega opernega skladatelja in tudi Verdi je šele pozneje, v pariški predelavi uspel dati svojemu delu dokončno formo, čeprav je moral, kot vsi drugi skladatelji svojega časa napraviti koncesijo okusu pariške publike, ki pa ni bila v prid operi o Macbethu: vstaviti je moral namreč balet, ki je na mnogih mestih očitno otupil dramsko ostrino celotne muzikalne koncepcije.

„Macbeth“ po kroniki Raphaela Holinsheda

Shakespeare je svojo dramo Macbeth zasnoval po kroniki Raphaela Holinsheda, ki je izšla v letu 1577. Kronika pripoveduje o častihlepem siru Cawdorskem (ta naziv je dobil Macbeth od škotskega kralja), ki je v letu 1040. umoril kralja Duncana, potem, ko so mu čarovnice prerokovale, da bo postal škotski kralj.

Kronika pripoveduje, da je Macbeth kot kralj dal umoriti Banqua, ki ga je imel za nevarnega tekmeca. O Macbethovi ženi pa pripoveduje kronika, da je bila ošabna in častihlepna žena, ki je živela v želji, da bi se polastila kraljevega prestola. Po Banquovem umoru se je Macbeth iz strahu pred vidnimi in nevidnimi sovražniki zapletel še v druga krvava dejanja, dokler ni padel pod mečem Macduffa.

Macbeth je vladal vsega 17 let in kolikor nam je znano iz zgodovinskih virov, je bil odločen vladar. Njegova žena, ki je v dramati označena kot Lady Macbeth, je bila kraljevega rodu in je Macbeth že po ženi imel nekakšno pravico do prestola. Zgodovina nadalje pravi, da je Macbeth l. 1050 romal v Rim, da bi dobil odvezo za svoj zločin. Taki so podatki kronista Holinsheda in zgodovinarjev, ki so pisali zgodovino Škotske.

Italijanski skladatelj Amilcare Ponchielli

Ponchielli-jeva neizpolnjena obljuba. Verdi in Ponchielli (izg. Ponkielli)

24 km jugovzhodno od Cremona (Italija) se je leta 1813 ubogemu vaškemu kramarju rodil sin — Giuseppe Verdi (izg. Džuzepe).

15 km severovzhodno od Cremona, v vasi Paderno Tassolara, se je leta 1834 rodil Amilcare Ponchielli. Tudi on je bil sin ubogega kramarja, vendar je bil nekaj na boljšem od Verdija. Njegov oče je bil namreč tudi cerkveni organist in učitelj in ga je zato že v zgodnji mladosti učil glasbe.

Z dvanajstimi leti je naredil sprejemne izpite na milanskem konservatoriju (kar devetnajstletnemu Verdiju ni uspelo) in podelili so mu štipendijo.

Po končanem študiju so pričakovali, da bo postal „maestro“ svoje generacije v italijanski glasbi.

Po nadobudnem prvencu (uvertura k operi „Il Sindaco Babbeo“), ki so ga glasbeniki imenovali „odkritje“, je res kazalo, da bo „maestro“. Toda v teku njegovega življenja se je mnogo spremenilo.

Premehak za življenje

Ponchielli-jevo ustvarjanje je postalo neizpolnjena obljuba. Tudi skladateljev značaj ga je oviral na začrtani poti. Neroden in plah, je bil čisto cilj raznovrstnih šal bolj izkušanih sovratnikov v mladostnih letih.

Mehkobo njegovega značaja je spremljalo pomanjkanje gonilne sile; četudi je upal in si je želel velike kariere, mu je primanjkovalo drznosti in podjetnosti, ki sta potrebni za uspeh. „Sprejel sem vse, kar je usoda prihranila zame“, je pojasnjeval pozneje.

Značilne za Ponchielli-jev značaj so tele besede, ohranjene v njegovi korespondenci: „Ne zapišem note, dokler nisem prepričan, da je prava. V instrumentiranju kakor v vsem, česar se lotim, sem negotov, nikdar nisem prepričan v pravilnost tistega, kar napišem. Zaradi tega potrebujem več časa, kakor bi ga sicer potreboval.“

Začetek slave z „I promessi sposi“

Njegove prve stvaritve niso imele bogve kako velikega uspeha. Slava ga je bila doletela šele, ko mu je bilo 38 let, z opero „I promessi sposi“, ki jo je Verdi doživel pri devetnajstih letih. Toda Verdija je čakalo še 59 let življenja, Ponchielli pa le še 14.

V svojih pripombah k Ponchielli-jevemu uspehu je Verdi pisal prijatelju: „Od vseh

„Macbeth“ Williama Shakespeara

To bi bila povsem normalna snov za zgodovinsko dramo.

In Shakespeareova zamisel?

Shakespeare je v tej kroniki videl več kot to.

Njega je predvsem zanimala osebnost Macbetha, zanimali so ga motivi, ki so ju

naškega kraljevega poveljnika prignali na pot zločina. Zato nam je želel prikazati junaka, ki je kriv in ki zaradi svoje krivde trpi grozne muke, ker ga razjeda strah, ki se stopnjuje iz zločina v zločin.

Macbeth je v vsem tragediji nezdravega častihlepija in je po svoji antični veličini

opernih skladateljev, kar jih poznam, je Ponchielli najboljši. Vendar ni več mlad. Mislim, da mu je okrog 40 let in da je že vse preveč slišal. Saj poznate moje mnenje o „preveč slišanjem“.

Ponchielli-jeva „La Gioconda“

Njegova najboljša stvaritev je brez dvoma opera „Gioconda“, ki je ostala še do danes najbolj priljubljena in ki je preživela vsa ostala skladateljeva dela.

Vsebina opere:

Čas: Pod konec 17. stoletja. Kraj: Benetke.

Prvo dejanje

Na dvorišču knežje palače slavi ljudstvo karnevalski praznik. Med njim je tudi potujoči pevec Barnaba, ki je v resnici ova-duh državne inkvizicije. Barnaba ljubi pevko „Giocondo“, ki ga pa odklanja.

Pevka ljubi Enza, genovskega kneza, ki ga je pa Alvis Badoero, eden izmed poglavarjev inkvizicije, pregnal, da se je tako znebil tekmeca pri lepi Lauri Adorno, ki je medtem postala njegova žena.

Da bi Barnaba čimprej dosegel svoj cilj, se v zlobni nakani posluži Giocondine slepe matere (ki je v spremstvu svoje hčanke prispele do cerkve), kot uspešnega orodja. Posreči se mu, da nahujska množico zoper slepo starko s tem, da jo označi kot čarodajko.

Drhal jo zgrabi in jo hoče odvreči na grmado, ko nastopi Alvis v spremstvu svoje žene Laure in zahteva pojasnilo za to.

Obupana Gioconda, ki se je medtem vrnila z mornarsko preoblečenim Enzom, v solzah roti Alvisa za milost. Njeni prošnji se pridruži tudi Laura, češ da starka ne bo čarovnica, ker nosi rožni venec. Dasi je Laura maskirana, Enzo spozna svojo izgubljeno zaročenko.

Alvis ukaže, da starko izpuste. Rešena starka v zahvalo pokloni Lauri svoj rožni venec z besedami: „Ta sveti rožni venec, moja priprošnja svečo, vzemi v spomin iz mojih rok: prinesel ti bo srečo!“ Potem odidejo vsi v cerkev.

Enzo ostane sam. Približa se mu Barnaba in mu ponudi pomoč in sicer tako, da mu bo še to noč pripeljal Lauro, s katero bosta lahko pobegnili. Enzo, čeprav nerad, pristane na ponudbo. Takoj po Enzovem odhodu pa podli Barnaba že pisarju narekuje ovadbe o Alvisu. (Dalje na 7. strani)

edinstvena drama med Shakespeareovimi dramami. In kot je „Romeo in Julija“ pesem ljubezni, tako je Macbeth večna tema o oblasti, ki je zrasla iz zločina in krvi.

Macbeth je tudi tragedija strahu, ki je prikazan v možu in ženi. Kajti oba sta častihlepna, in to ju vodi v strašne zločine. Pri tem pa se pri obeh pojavi strah, ki vodi pri možu v besneči obup, pri ženi pa v samouničenje.

Vsebina opere: „Macbeth“ (izg. Mekbet).

Prvo dejanje

1. slika: Med gromom in bliskom se pojavijo večje, ki čakajo na Macbetha (kraljevi poveljnik), da bi mu prerokovale. Z Macbethom je tudi Banquo. Vešče prerokujejo Macbethu, da bo prejel od kralja Duncana častni naslov sira (izg. sōra) Cawdorskega in da bo postal za nekaj časa tudi kralj. Pozneje pa bodo vladali kot kralji Banquovi potomci.

Vešče izginejo in prva prerokba se mu je izpolnila. Postal je sir Cawdorski.

2. slika: Lady (izg. Ledi) Macbeth izve za prerokbo. Že je načrt, da umori kralja Duncana, ki prihaja v Macbethovo hišo — pripravljen. Kralja naj umori sam Macbeth. Lady ga podžge k zločinu. Umor sam pa Lady naprti pijanim stražnikom.

Drugo dejanje

3. slika: Druga prerokba več se je uresničila. Macbeth je postal kralj. Toda še živi Banquo in njegov sin. Zato sklene oba umoriti.

4. slika: Plačani Macbethovi morilci res ubijejo Banqua, a sinu se posreči zbežati.

5. slika: Ko Macbeth izve za Banquov umor, in hoče zasesti njegovo mesto, se pojavi Banquov duh. Macbeth skuša v strahu krivdo za umor odvrniti od sebe. Vendar plemiči le sumijo, da je on storilec.

Tretje dejanje

6. slika: Macbeth gre ponovno k veščam. Vešče ga svare pred Macduffom, obenem mu izdajo skrivnost, da bo premagan šele, ko se bo premaknil birnamski gozd.

7. slika: Proti tiranu Macbethu se bojuje škotska vojska pod Macduffovim poveljstvom in angleška vojska pod poveljstvom Malcolm, sina umorjenega kralja Duncana.

8. slika: Nora tava Lady Macbeth po gradu. V strašnih prividih noči zama po-skuša izbrisati kri s svojih omadeževanih rok.

9. slika: Angleški vojaki so se z gostim jevejem pred sabo nepozabno približali Macbethovi vojski. S tem je bila izpolnjena prerokba več, da bo Macbeth premagan, ko se bo premaknil birnamski gozd. Ubil pa ga je Macduff.

Malcolm, sin umorjenega kralja Duncana, pa zasede prestol.

Anekdote o Ponchielliju

Ponchielli je imel srečo, da sta ga javnost in krog prijateljev tako ljubila in da so iz njegovih čudaštev in izgovorov spletali legende.

Tudi njegova odsotnost duha ni naletela na zasmehovanje, temveč na razumevanje.

● Često so ga videli, kako je v naliivu hodil po ulicah s skrbno zvitim dežnikom pod roko.

● Ob neki priliki ga je videl prijatelj, kako hiti po cesti in ga je vprašal, kam se mu tako mudi: „Na kolodvor“, mu je odgovoril Ponchielli. „Toda mojster, kolodvor je ravno na nasprotni strani!“

● Drugič je srečal neko mlado ženo, ki jo je poznal. Pozdravila sta se in Ponchielli jo je vprašal po zdravju. „Odlično, mojster!“ In vaši starši? — „Izvrstno se počutita,“ je odgovorila žena. — „Pozdravite ju, prosim“, je odgovoril skladatelj. — „Hvala, bom“, je rekla in odhitela. — Ponchielli je zaklical za njo: „Pravzaprav, kdo pa ste, mlada dama?“

● Ko je cremonski župan prišel v Milano, da bi obiskal skladatelja, sta obujala spomine na pretekla leta, ko je bil Ponchielli še v službi pri starem možu. Končno je župan dejal: „Gotovo imate veliko dela, mojster.“ — „Da, mnogo, seveda“, je odgovoril Ponchielli. „Toda kljub temu bi želel, da bi mi dali nekaj dni dopusta.“ — „Kaj?“ je dejal začuden župan.

„Jaz! Kako naj vam jaz dam dopust.“ — „Oh! oprostite,“ je zamrmral Ponchielli. „Mislim sem, da sem še vedno v Cremoni.“

Naše prireditve

Slovensko kulturno društvo v Celovcu priredi v sredo, dne 11. marca 1964, ob pol 8. uri zvečer v Mohorjevem domu v Celovcu, Viktringer Ring 26

PROSVETNI VEČER.

Ob 550. obletnici zadnjega slovenskega ustoličenja koroških vojvod.

Predaval bo g. prof. A. Wute. Po predavanju družaben sestanek.

K udeležbi vabi odbor

„ODER MLADJE“

uprizori v nedeljo, dne 8. marca, ob pol 3. uri popoldne pri Voglu v St. Primožu in ob pol 8. uri zvečer pri Šoštarju v Globasnici zanimivo igro iz južnoameriškega pragozda

IN POTEM BO NOČ.

Prisrčno vabljeni!

LEDINCE

(Občinske volitve)

Občinske volitve so tudi pri nas za nami. In lahko rečemo, da smo z izidom še kar zadovoljni, posebno po tako ostrem volilnem boju, kot ga še nismo zlahka doživeli. Zaradi tega se volilni odbor „Slovenske volilne skupnosti“ prav prisrčno zahvaljuje vsem našim zvestim volivcem za zaupanje.

Saj ste s tem pokazali, da je pri nas še dosti ljudi, ki ljubijo svoj materin jezik ter še častijo po pradedih nam izročene šege in navade.

Obenem pa ste tudi rešili čast naše občine.

Od 758 veljavnih glasov je torej odpadlo na „Slovensko volilno skupnost“ 103 (1), na listo Arneitz 494 (8, OeVP 4, FPÖ 4) in na listo SPO 161 (2 mandata).

ŠT. JAKOB — GORINCICE

Velikokrat v veliki šentjakobski fari zapoje mrtvaški zvon. Rodijo se pa tudi novi farani, tako se stanje prebivalstva izravna. Vendar smrt povzroča veliko žalosti, ker iz neke skupnosti — družine iztrga najdražje.

Tako je prenehalo biti srce blage matere Uršule Egartner, pd. Kranjčinke iz Gorinčič. Dolgo je bila rajna priklenjena na bolniško posteljo. Celih 10 let jo je mučila sladkorna bolezen. Radi so ji domači stregli, z veseljem so prihajale na obisk hčere z družinami. Po dolgih letih dela na kmetiji, po stiskah dveh vojn bi rajna, po človeško gledano, zaslužila miren življenjski večer.

Bog pa ji je poslal hudo preizkušnjo, težki križ bolezni. V veliko uteho so ji bile knjige in časopisi. Rada in zvesto je prebirala Nedeljo, Tednik in Mohorjeve knjige. Pa je izgubila še vid. Ostal ji je križ in rožni venec. To dvojje jo je spremljalo do smrti.

Rajna je bila skrbna gospodinja in ljubeča mati. Lepo je vzgojila svoje otroke v domačem in krščanskem duhu. Dobra je bila z vsemi, ki so prišli v Kranjčevo hišo. Izredno lep pogreb je pričal, kako je bila rajna spoštovana in priljubljena.

Pokojno mater so pokopali 20. februarja na šentjakobskem pokopališču. Naj blagi materi Bog bogato poplača vse trpljenje, žalujočim svojcem pa iskreno sožalje.

NONČA VES

Tik pred lanskim našim žegnanjem je celovški radio med deželnimi novicami sporočil svojim poslušalcem, da je starodavna cerkev v Nonči vesi renovirana in da so odkrili vrsto lepih fresk. Spričo te pozornosti s strani „Urada za spomeniško varstvo“ (Denkmalamt) smo postali seveda precej ponosni na našo cerkev. Pa so gospodje pri omenjenem uradu pokazali razumevanje za naše starinske vrednote tudi v tem, da so priskočili na pomoč tudi gmotno. Vsa popravila so stala okrog 200.000 šilingov. Pomagali so vsi in vsak po svojih močeh. Bog povrni vsem znanim in tudi neznanim dobrotnikom prav obilno.

V sklopu regulacije Bistrice je že kazalo, da bomo ostali brez glavnega mostu, čez katerega pridemo prav do cerkve. Pa tudi tukaj se je našla rešitev, četudi ni mogla zadovoljiti obojih interesov, namreč privatnih in cerkvenih. Naj velja iz tega mesta najlepša zahvala „Uradu za vodne gradnje“ (Wasserbauamt) za razumevanje.

Popraviti bi morali sedaj še zunanost cerkve, posebno pa streho pokopališkega obzidja. Kakor vidite, se skušamo modernizirati, ali bi bili vsaj radi moderni. Posebno zdaj nosimo visoko nos, odkar smo postali „purgarji“. Pomislite, kako veličastno se to čuje „Stadtgemeinde“.

Pri nas na Koroškem

Pogreb č. g. župnika Katnika v Šmiklavžu ob Dravi

V torek, dne 18. februarja 1964 je doživela župnija Sv. Miklavža ob Dravi izredno cerkveno slovesnost. Iz domače hiše v Krožičah, pd. pri Kranjcu, smo nesli na farno pokopališče gospoda župnika Katnika.

Pokojni se je rodil v Krožičah, dne 25. nov. 1900. Tukaj je bil tudi krščen. Dobra mati mu je zgodaj umrla. Č. gospod Lojze, tedanji dušni pastir v Šmiklavžu je spoznal, posebno še v domači šoli, veliko nadarjenost doraščajočega mladeniča. Prigovarjal je očetu, naj da sina študirat. Družina je doprinala žrtve in Francelj je pridno študiral. Začel je z gimnazijskim študijem v Celovcu in ga nadaljeval v Kranju. Po maturi se je odločil za duhovniški poklic. Ze takrat bolehen, je vstopil v celovško semenišče. 5. julija 1925 je bil v Celovcu posvečen v mašnika. V domači fari je daroval prvo najsvetejšo daritev. Po novi maši je takoj nastopil dušnopastirsko službo. Kaplanoval je najprej v Žvabeku, nato v Tinjah, a že konec leta 1926 mu je škof zaupal samostojno dušnopastirsko službo in ga nastavil za župnijskega upravitelja na Golšovem pri Žihpoljah. Še danes se s hvaležnostjo spominjajo farani iz Golšovega svojega dobrega dušnega pastirja. Sredi marca 1927 pa mu je nadpastir poveril dušno pastirstvo v Gorjah v Ziljski dolini. Tam je pastirstvo najprej kot provizor in potem kot župnik, kjer je goreče pastiroval skozi 26 let. Skušal je ostati vsem vse, da bi vse pridobil za Kristusa. Trudil se je za mladino, za odrasle in posebno še za bolnike. Skrbel je po svojih močeh za lepoto božje hiše in lepo okrasil častitljivo Marijino cerkev v Gorjah, tam, kjer je pred leti pastiroval koroški rojak, pesnik in pisatelj Matija Majer Ziljski. Med pastirovanjem v Gorjah je tudi več let sooskrboval župnijo v Vratih. Zaradi bolezni pa so njegove moči pešale in tako si je izbral drug delokrog. Odsel je v Vovbre pri Velikovcu in je bil tam župnik od 1. 1953 do jeseni 1962. Za časa svojega župnikovanja v Vovbrah, je sooskrboval tudi župnijo svetega Stefana pri Velikovcu. Vse svoje moči je posvetil dušnemu pastirstvu teh župnij. Nato je težko zbolel. Iskal je zdravniške pomoči na kliniki v Gradcu, v bolnicah v Celovcu. Ko se mu je zdravje nekoliko zboljšalo, je zopet stopil v dušnopastirsko službo in je bil še nekaj časa dušni pastir v Blačah v Ziljski dolini. Dobri pastir se je izčrpal do poslednjih moči v brezmejni skrbi za neumrjoče duše. Ze težko bolan je prišel na svoj domači dom, kjer so mu domači požrtvovalno stregli. Sorodniki, prijatelji in znanci, posebno pa še njegovi duhovni sobratje, so ga radi obiskovali, ga tolažili in s tem lajšali njegovo težko bolezen. Zadnje mesece svojega življenja je preživel pri č. šolskih sestrah, v samostanu v St. Jakobu v Rožu, kjer so mu ča-

stite sestre požrtvovalno stregle. V domači kapelici šolskih sester je še daroval, čeprav z veliko težavo, vsak dan sveto mašo. Do zadnjega tedna pred smrtjo je še opravljal daritev sv. maše. Dobro pripravljen je odšel iz solzne doline v večno domovino. Svoje trpljenje in hude bolečine je daroval v velike namene sv. Cerkev in rešitev neumrjočih duš. Zopet so ga pripeljali na njegov domači dom, kjer je ležal na mrtvaškem odru. Tam so se zbrali pogrebci: duhovniki in verniki iz domače in sosednjih far, posebno še iz Gorij, Vovber in St. Stefana pri Velikovcu. Domači pevci so mu zapeli kakor je on sam naročil v slovo od doma: „Oj hišica očetova“. Nato se je pomikal dolgi sprevod med gorečo molitvijo pod vodstvom pokojnikovega sošolca, milostljivega gospoda kanonika Aleša Zechnerja. Več kakor 700-glava množica, 52 pokojnikovih duhovnih sobratov, č. šolske sestre iz St. Jakoba v Rožu, šolska mladina iz domače fare pod vodstvom šol. ravnatelja g. Kraßnitzerja Franca, občinski močje domače občine, pod vodstvom g. župana Jobsta, gospoda župana iz Gorij in Vovber, g. advokat dr. Franci Zwitter, g. šolski ravnatelj Millonig iz Gorij, cerkveni svetovalci, gasilci in orožniki so spremljali pokojnika k farni cerkvi.

V farni cerkvi, kjer je pokojnik pred 38 leti daroval svojo prvo sveto mašo, se je darovala zanj pogrebna sv. maša. Med sv. mašo je stopil na prižnico mil. g. kanonik Aleš Zechner, ki je v izbranih besedah, v obeh deželnih jezikih, popisal življenje, delovanje in trpljenje pokojnega g. župnika. Na pokojnikovo lastno željo so v cerkvi združeni pevski zbori zapeli njemu tako ljubi pesmi: „Kraljevo znamenje, križ stoji“ in Marijino: „Večerni zvon, o mili zvon“.

Po sv. maši smo ga položili v blagoslovljeno zemljo, v grobišče pokojnikovih rodni staršev. G. dekan, msgr. dr. Janko Hornböck se je poslovil od sobrata in se vsem zahvalil. Od pokojnika sta se še poslovila oba gospoda župana iz Gorij in Vovber in se mu s toplimi besedami zahvalila za zgledno dušnopastirsko delo. Tudi g. šolski ravnatelj iz Gorij, ki je govoril v obeh deželnih jezikih, se je prisrčno poslovil od pokojnika in se mu zahvalil za njegovo zgledno vzgojno delo. Po skoro triurni pogrebni slovesnosti so se še enkrat strnili pevski zbori iz Pečnice, Gorij in iz domače fare in zapeli po eno nagrobno pesem pokojnemu v poslednje slovo. Ze se je nagibal mrak na zemljo, ko smo odhajali s pokopališča ob grenki misli: Zopet je odpoklical gospod Bog enega izmed svojih duhovnikov, ki bi bil še tako zelo potreben sveti Cerkvi in svojemu trpečemu slovenskemu narodu. Gospod, daj mu večni pokoj in večna luč naj mu sveti. Naj počiva v miru!

Ob pridki izgubi preč. g. župnika Katnika izrekamo vsem svojcem iskreno sožalje.

P. V.

druga svetovna vojna, so ga poklicali v francosko armado, bil je ujet in prišel kot ujetnik na Bistrice v Rožu. Bil je do konca vojne v tukajšnji tovarni zaposlen. Ko se je zopet vrnil v Francijo se je javil v legijo in služil v njej 6 let v različnih krajih Afrike. V neki bitki, ki se je je udeležilo okrog 300 legionarjev, je ostalo komaj 28 živih, med njimi je bil tudi on, a ranjen. Ko so ga poslali po odsluženem roku v Francijo, so mu starši kmalu umrli, zaradi tega je dobil tako domotožje.

Drugače mu baje gre zelo dobro, je zadovoljen, toda pojavilo se je neznosno domotožje po domovini. Da prežene ali vsaj olajša to bolezen, si vzame dopust in dospe na Bistrice v Rožu, ker je vedel, da tukaj ljudje še govorijo slovensko in pojo slovenske pesmi.

Najel si je avtotaksi, da ga pelje na Ljubelj. Toda vozna cesta je samo do predora, šla sta torej peš na vrh Ljubelja. In ko je gledal tamošnji krasni gorski svet in mali košček svoje bivše domovine, ga je premagalo. Začele so mu teči debele solze po licih. Ko si je zopet opomogel, je še napravil s fotoaparatom nekaj posnetkov in se od tam poslovil. V Borovljah je kupil aparat za snemanje in se vrnil na Bistrice v Rožu,

„Oder mladje“ pred novim gostovanjem

Ze dalj časa ni bilo ničesar slišati o „oder mladje“ in marsikdo si je morda že mislil: „Pa so se spet zaleteli in zaspali, ali pa je mogoče krivdo nenadne neaktivnosti iskati v pustnem času.“

Vendar je bila ta neaktivnost samo navidezna, kajti v tem času so se odrovci pripravljali na novo uprizoritev zanimive igre iz južnoameriškega pragozda: „In potem bo noč!“

Nove, zložljive kulise, ki bodo omogočile primerno sceno in neodvisnost od omejenih možnosti posameznih odrov, bodo poleg uvoda s skioptičnimi slikami in originalno glasbo iz južne Amerike, posebnost te prireditve.

Sploh pa je bil „odmor“ med gostovanji posvečen tehnični izpopolnitvi skupine, ki pa ji je zastavila mejo žal prezgodaj izpraznjena blagajna. Vendar upajo odrovci na razumevanje in podporo rojakov, da jim bodo pomagali tudi iz teh težav. Le z njihovo podporo bodo mogli izgraditi in dograditi sodobno urejeno in organizirano gledališko skupino.

Mimo gostovanj pa bodo skušali „odrovci“ tudi z novim gledališkim listom najti in utrditi vez s svojo publiko in z vsemi, ki se zanimajo za koroško in širše slovensko ter za avstrijsko gledališko dejavnost. Gledališki list bo namreč prinašal pestro ilustrirana gledališka poročila iz Celovca, Ljubljane, Gradca in celo z Dunaja.

Tako pripravljeni, upajo odrovci na uspeh in obilen obisk pri novih gostovanjih po vsej Koroški.

P. s.

Gledališki list naročite lahko na naslov: „Oder mladje“, Celovec - Klagenfurt, Postfach 325, ali ga dobite pri vseh članih odra.

kjer je izrazil željo, da bi rad slišal tudi slovensko petje.

Bistriški delavski zbor pa ne goji slovenske pesmi, ker mu, kakor tudi drugim zborom na mešanem ozemlju pevska zveza tega ne dovoli, akoravno je povsod 90 odst. pevcev slovenskega porekla. Pa so povabili stare pevce, kateri so že v svojih mladih letih prepevali slovenske pesmi in še niso izgubili čuta, da jih je rodila slovenska mati. Vabilu so se radi odzvali. Peli so po delopustu v gostilni in begunec je snemal vse pesmi na trak. Prav tako tudi domače govorjenje gostov in žensk. Zadnje so kmalu slišale, kaj so klepetale, kar je pa povzročilo dosti smeha. Seveda je tujec pevce dobro pogostil, ker so mu napravili to uslugo in se bo tudi v Franciji spominjal nanje, ko bo slišal slovenske pesmi. Po nekaj dneh se je slovenski begunec gostoljubni gostilni zahvalil in zopet odpotoval v novo domovino z namenom, da se vrne.

IZPOD BOŽJEGA GROBA

(Kulturne novice)

Lepe navade so naši predniki vpletli v življenjske prilike človeka. Olepšavali so mu z njimi mladost, posebno vstop v zakonski stan. Prav tako so, če dobro pregle damo, umetniško prepletili vse leto s preprostimi, a krepkimi navadami. Običaji, s katerimi so olepšali Božič, Novo leto, Tri kralje, pust in še celo vrsto drugih, so zrastle iz ljudstva. Nihče jih ni iznašel za denar, kakor to delajo zdaj filmski koncerni in slično. Mehanizacija in materializem pa sta pokopala že skoroda vse kulturne dobrine naših dedov.

Pred leti, ko smo se veselili še lepe mladosti, so nas očanci in sosedje še nagovarjali: „Puobi, Sviečenco še zapete“. In so pravili, kako je bilo včasih lepo, ko so na večer praznika peli fantje od hiše do hiše „Sviečenco“.

Da je kaj takega mogoče še tudi danes, so nam lani dokazali Vogrjani in nam dali misliti, da bi poskusili tudi sami. Seveda malo v skrbah, kako bi okolica sprejela staro navado, ki je šla v pozabo. Pa smo se okorajžili z mislijo, da so tudi olimpijske igre ležale celo poldrugo tisočletje v grobu pozabe. Zdaj pa, ko so nanovo zaživele so navdušile ves svet. Pa smo poizkusili melodijo in besedilo naših dedov in sklenili: izpeljimo!

Treba je bilo še rešiti zadevo, kam z morebitno napitnino, če bi jo dobili od kakega ljubitelja naše pesmi. Padel je predlog, češ: cerkev v Nonči vesi je potrebna pa tudi vredna podpore. Da ne bi bilo treba na dolgo razlagati kako in kaj, smo napravili nekako miniaturo cerkve in pustili v strehi (Nadaljevanje na naslednji strani)

Zaščita civilnega prebivalstva

V Avstriji imamo društvo za zaščito civilnega prebivalstva.

Program društva

Civilna zaščita vsebuje obrambo celotnega prebivalstva pred vsako nevarnostjo, ki jo lahko vsak dan povzročajo nesreče. Dalje preti Avstriji kljub nevtralnosti nevarnost vojne, če bodo zapletene vanjo sosednje države.

Zaščita naj bi s pripravljenostjo vsakega za pomoč učinkovala takoj in na mestu. K temu je treba pozvati vse ljudstvo, ga zajeiti in ga usposobiti na podlagi samoobrambe s pojasnili, s sistematičnim šolanjem in s praktičnimi vajami. Prebivalstvo mora biti stalno pripravljeno.

Vsak ima brezplačno pravico do te obrambe, pomoči in do sodelovanja občestva, vsak pa je na drugi strani tudi dolžan pomagati pri izpolnitvi teh nalog za blagor občestva.

Naravne nesreče

Vsem so znani potresi, usadi, vrtnčasti viharji, neurja, poplave, plazovi itd. Proti tem silam skoraj ni pomoči. Pa kljub temu bi se dalo preprečiti več nezgod (plazovi pozimi!), če bi se uvedla stalna in dobra svarišna služba po radiu in tisku, kakor je pozimi za smučarje (Lawinenwarndienst). Že iz ljubezni do bližnjega smo dolžni, podpirati z blagom ali denarjem one, ki jih je zadela katastrofa. Znale so akcije: „Brat v stiski“ ali „Boj proti lakoti“.

Eksplodizija atomske bombe

Kakšna panika bi nastala, če bi eksplozirala nekega dne atomska bomba? Kdor preživi eksplozijo, še vedno postane lahko žrtev vročine in radioaktivnega sevanja po eksploziji, če ne ve, kako se mora in more varovati. Učinki eksplozije atomske bombe niso omejeni samo na mesto eksplozije, ampak uničijo vse življenje (tudi rastlinsko) v bližnji okolici in okužijo okolico še v večjem obsegu. Pred tem se pa lahko zaščitimo.

Tozadevno se mestno prebivalstvo lahko pravočasno informira. Na deželi naletimo na večje težave zaradi močnejše konservativnosti. Največja nevarnost je v tem, da si tisti, ki so že vse prestali, nakopljajo z uživanjem okuženih jedil (voda je posebno nevarna) težke bolezni. V mestu se hrana lahko kontrolira, če ni mogoče radioaktivna, še preden pride na trg. Zato so skladišča hrane zelo priporočljiva na mestih, ki so varna pred radioaktivnimi žarki.

Različne nesreče

Večkrat imamo priložnost, da pomagamo pri nesreči na cesti ali pri delu, pri srčni in sončni kapi, sončarici, zastrupitvi, zažigatvi, utopitvi itd. Kako se zadržimo v takšnih slučajih. Če ne vemo, kako pomagati, potem je bolje, da se ranjenca sploh ne dotaknemo, ker bi mu morda

s tem samo škodovali. Pri vsaki nesreči moramo poklicati takoj zdravnika, policijo in duhovnika, tega na vsak način tedaj, če najdemo plaketo „SOS“ na vozilu. Čim več ljudi nudi prvo pomoč, tem hitreje pride pomoč in tem manj bo smrtnih nesreč. Prva pomoč odloča dejansko.

Temelj civilne zaščite

Iz navedenih vzrokov tvorita samoobramba in samopomoč temelj civilne zaščite. Kako potrebna je ta zaščita, se je pokazalo v zadnji vojni. Koliko ljudi bi zasule bombe pri napadih, če bi ne bilo letalskih obramb v kletih ali bunkerjih. Zelo žalosten in poučljiv dokaz sta nemški mesti Stuttgart in Pforzheim. V Stuttgartu je bila dobra obramba, ki jo pa Pforzheim ni imel. Zato so števila tako pretresljiva. Na Japonskem (Hiroshima in Nagasaki) je število še precej višje, ker mesti sploh nista bili pripravljene na kak napad, na atomsko bombo pa sploh ne.

Še en dokaz priča, kako važna je civilna zaščita. Število mrtvih pri vojski se je skoraj potrojilo, število civilnih žrtev pa povečalo skoraj za 50-krat. Sedaj razumemo, da bo v tretji svetovni vojni prizadeto civilno prebivalstvo še mnogo huje.

Delo v okviru civilne zaščite je delo za mir in za skrb, biti kos vsaki nevarnosti, ki preti uničiti človeku premoženje in življenje. Kdor obvlada samoobrambo in se je navadil pomagati v stiski ne samo sebi, ampak tudi drugim, ta se bo tudi izkazal kot pomočnik in rešitelj, če bo kdaj resnica.

Razdalja med drevesi

Preden naredimo sadovnjak, moramo razmisliti, kakšno bo drevje v času polne rodnosti in na osnovi tega določimo razdaljo. Pri tem upoštevamo, da mora imeti drevje dovolj svetlobe tudi, ko se bo popolnoma razrastlo. Poleg tega mora biti med vrstami še dovolj prostora za prevoz škroplilnice in ostalih delovnih strojev. Zato ne smemo saditi v premajhnih razdaljah. Prevelike razdalje pa niso gospodarne, ker pride na enoto površine premalo dreves in s tem nižji pridelek. Kakšne razdalje bomo izbrali, zavisi od sadne vrste, bujnosti sorte in podlage ter način vzgoje. Pri tem pa se moramo ozirati tudi na kakovost zemlje.

Če delamo nasade z delovnimi potmi na hribovitih zemljiščih, tedaj sadimo tam jablane, manj zahtevne sorte hrušk, češnje, višnje, marelice, češplje, oreh in lešnik. Jablane sadimo v takšne sadovnjake le, če je

podnebje jako ugodno in lega tako zdrava, da ostane sadje zdravo tudi pri manjšem številu škropljenj. Najprimernejša podlaga v takšnih nasadih je sejanec. Drevesa na sejanju sadimo v večji razdalji, kot je to potrebno za nekatere vegetativno razmnoževane podlage.

V intenzivnih nasadih, ki jih delamo na položnih zemljiščih ali pa na terasah, vzgajamo sadno drevje v špalirnih oblikah, kot je na primer poševna palmeta. Pri teh oblikah je krona ploščata in drevje sajeno v majhnih razdaljah. Jablane s ploščato krono sadimo na primer v razdalji 4x5 do 5x6 metrov. V polintenzivnih nasadih na hribovitem zemljišču pa ustrezajo oblike krošnje. Med temi je najprimernejša izboljšana piramidalna krona. Drevo s takšno obliko krome se bolj razraste, zato ga moramo saditi na večjo razdaljo.

Sadna vrsta	Podlaga
jablana	sejanec
hruška	sejanec
češnja	sejanec
višnja	sejanec češnje
marelice	koreninski poganjek ali sejanec
češplje	necepljeni
orehi	cepljeni
lešniki	

Razdalja v tabeli je, na primer, označena z 10x8. Prva številka nam pove, kakšna naj bo razdalja med vrstami, druga pa, koliko

	Bujnost sorte	
	bujna	srednja
	10 x 8	9 x 7
	10 x 8	9 x 7
	9,5 x 8	8,5 x 7
	8 x 6,5	7 x 5,5
	8 x 6	7,5 x 5,5
		7,5 x 6
		14 x 12
		12 x 10
		5 x 4

metrov naj bodo drevesa med seboj oddaljena v vrsti. Razdalje, ki jih priporočamo, so dovolj velike, da se lahko drevesa primerno razrastejo in se potem v vrsti strnejo. Medvrstna razdalja pa za 1,5 do 2 metra presega širino krošnje razraščene drevesa. To je potrebno zavoljo boljše osvetlitve krošnje in da je med vrstami dovolj prostora za delovno pot, po kateri bomo vozili s škroplilnico, vozom ali traktorjem.

ČEBELE POZIMI

Prehod iz zime v pomlad je v življenju čebeljih družin najnevarnejše obdobje, ki se je s trebljenjem šele pričelo.

Po dolgotrajni zimi so za čebelarje prvi toplejši dnevi zelo zaželeni. Včasih nas je takšen dan presenetil že v januarju ali februarju. Tople dneve izkoristimo in spustimo čebele na trebljenje. Paziti pa moramo na to, da je dovolj toplo. Letos takšnih toplih dni še nismo imeli. Panj odpirajmo le, če se je zunanja toplota dvignila nad 10 stopinj v senci. Trebljenje v toplem sončnem dnevu je najboljšo zdravilo za čebeljo gručo. Če pa so družine v redu in nismo opazili nobenih sumljivih znamenj, tedaj opustimo. Vendar pa lepenke, ki smo jih jeseni vložili na dno panjev, ne smemo predolgo pustiti nepregledane in neočiščene.

Iz odpadkov na lepenki lahko sklepamo, v kakšnem stanju je čebelja družina. — Bela kristalna zrnca med drobirjem so znak neprimerne zimske hrane in razodevajo pomanjkanje vode oziroma žejo v družini. Jaj-

O kašlju

Kašelj sam ni posebna bolezen, ampak znak različnih bolezni. Vendar je za bolnike močno nadležna, da mora zdravnik često poskusiti vse, da odstrani ta mučen znak bolezni, v veliko moralno in dejansko olajšanje bolnika. Tako piše v časopisu ameriškega zdravniškega društva dr. Andrej Banyai iz Milwaukeeja, specialist za bolezni prsnega koša. Kot znano je kašelj navadno refleksne narave, to se pravi, da človek kašlja neprostovoljno, zaradi draženja dihalnih organov, čeprav se lahko seveda kašelj izzove tudi namenoma.

Fiziološki namen kašlja je izločitev katarja, sluzi ali kakega tujega telesa, ki ovira dihalne poti. Do kašljanja pride zaradi nasilnega in hitrega potiskanja zraka iz pljuč. Včasih, tako na primer pri pljučnici, bronhitisu itd., je kašelj blagodejen in potreben, ker obdrži bolnik na ta način za prehod zraka prosto pot, ki bi jo sicer oviral katar. Vendar se često dogodi, da kašelj sam ne more opraviti te svoje važne naloge. V teh primerih gre večinoma za dražljivi kašelj, (ki ga povzroča na primer vdihavanje dražilnih plinov) ali za suh in trgač kašelj (kot pri nekaterih oblikah vnetja rebrne mreže).

Vedeti pa moramo, da je kašelj zelo škodljiv bolnikovemu organizmu, če ga povzroča rak glavnih dihalnih poti. Isto velja za določene oblike bronhitisa, kjer močni kašelj ni v nobenem razmerju z malo množino izločenega sluzi. Kašelj bo tudi bolj škodil kot koristil pri tistih primerih vnetja pljučnih vršičkov in pljuč, za katere je značilen zvezan in trdovraten sluz, ki ga kašelj ne more zrahljati. Do istega pojava pride, kadar se nabere preveč potu v pljučnih ce-

MOTORNE VERIŽNE ŽAGE

(Motorkettensagen)
znamk Stihl, Jonsereds, Pioneer in Solo
naročite najceneje pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRLA VES - Eberndorf
Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji — tudi na obroke.
— Priložnostni nakup že rabljenih žag.

licah, kar je posledica oslabelosti srca. Tudi v tem primeru kašelj ne more opraviti svoje naloge in je zato kašelj za bolnika bolj škodljiv kot koristen.

So še drugi primeri „nekoristnega kašlja“, vendar velja vse, kar smo navedli glede nekoristnega kašlja, tudi za primere, v katerih je kašelj preslaboten. Če je kašelj preslab, da bi opravljal svoje delo čiščenja bronhijev itd., povzroči to hitro hude in ponovne napade kašlja; ti napadi se često ponavljajo ravno zato, ker ne uspejo opraviti svoje naloge.

Za take primere „nezadostnosti kašlja“ velja sedaj kot splošno priznani lek jemanje olajševalnih sredstev, večinoma opijevih sestavin, ki lahko ustavijo trdovratne napade kašlja. Menda je prvi ta način zdravljenja priporočil dr. Banyai, ki je nasvetoval tudi izkašljevalna sredstva, kot so razna hlapljiva olja, kalijeva oljna spojina itd. Tudi vdihavanje vodne pare je lahko zelo

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

primerno „špranjo“, skozi katero bi šiling brez težave mogel zdrsniti v notranjščino.

Ko je mrak legel na vasi od Drave do Libica, se je začela glasiti ona starodavna, kako je Marija „gori po cirkvi in okoli šva in ofrova golobčka dva“ in tako naprej. In začutili so gospodarji in mamice, staro in mlado: to je pa nekaj lepega, nekaj našega, nekaj, kar človeka dvigne iz vsakdanjih skrbi. Veselo presenečenje in zadovoljstvo so začutili tudi pevci, ko so zaznali, da niso bili nikjer nezaželeni. Nasprotno, povsod pozdravljeni in prijateljsko sprejeti. Četudi „luknja“ v strehi cerkvice ni bil prvi in glavni namen koledovanja, vendar je pevce prav v srce veselilo, ko so videli, kako so jo ljudje radi volje „mašili“. In ko so koledniki po končani akciji slovesno „vlomili“ v tisto malo svetlišče in štel vso to, se niso mogli načuditi radodarnosti darovalcev. Še enkrat vsem skupaj prisrčen „Buohvonej“. Včasih so še radi pristavili: „Da bi vas nikol' r'ka kne boleval!“ Najlepša hvala tudi obema „Martama“, ki sta nas pogostili. Da bi imeli zmajraj polne lonce! Mislimo, da ne pretiravamo, če trdimo, da je zapuščina naših očetov vredna imena kultura. Ta pa ohranja svojo vrednost kot zlato ali kruh, katerega speče mati. Zato pa naj živi, posebno naša pesem na vasi.

KAZAZE

Po dolgi, mučni bolezni (vodenici) je umrla Pižovnikova Micka Lipnik, stara 37 let. Zdravili so jo mnogi zdravniki, a vse zaman. Umrla je v bolnici v Celovcu, 22. februarja. Pokopali smo jo 26. februarja ob veliki udeležbi pogrebcev. Pogrebne svečanosti sta opravila g. dekan Srienec in g. kaplan Kasl, ki je imel tudi lep nagrobni govor.

Pevci so se od rajne poslovili z lepimi, v srce segajočimi žalostinkami. Potem so jo položili v grob, kjer počivajo Pižovnikovi predniki.

Rajna Micka je z veliko vdanostjo v voljo božjo prenašala svojo težko bolezen in vedno rekla: „Kakor bo božja volja.“ Rajna je bila tudi vzor deklet v fari. Vse jo je rado imelo in spoštovalo. Šla je v nebesa kot neomadeževana rožica, kjer bo v svoji nedolžni obleki pela rajске pesmice z angelci v bližini nebeškega ženina Jezusa.

Počivaj, draga Micka, v božjem miru. Mami, bratom, sestram in tetam pa izrekamo naše iskreno sožalje in želimo, da bi ji privoščili večni pokoj.

M. S.

ŠT. VID v PODJUNI

V zadnjem dopisu se nam je pripetila ne ljuba pomota. Nevesta Micka Kimovec je seveda iz Dvora pri Mokriyah in ne iz onega pri Smihelu.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

MATEVZ RAINER:

MOJI SPOMINI

(18)

Našim ženinom v svarilo

Kripnjakov Zepej

Nad Dravco na hribu hišica stoji,
a žal, da v njej še zmerom
mlade gospodinje ni!

Pri Kripnjaku v Dobu, kakih 80 metrov nad Dravo, živita mirno in složno zakonca Ravš. Imata le enega sina Zepija, ki se je rodil leta 1859. Bil je bister fant in imel posebno dober spomin. Vedel je veliko povedati, kako je bilo na taboru leta 1870 pri Wirtu na Zopračah. Citiral je marsikateri stavek govornikov. Pomagal je doma očetu pri delu in zraven hodil h kmetom v dni-no. Pozimi, ko ni bilo pravega zaslužka, je ribaril in napravljaj smolnico, katero je rabil pri ribolovu. Imel je čoln, katerega je potreboval za prevoz čez Dravo, ko so hodili posebno ob nedeljah v bližnji Rožek k sv. maši.

Čoln je pa služil Zepeju ob zimskih večerih za ribolov. Pri tem težkem, nevarnem poslu v mrzli zimi so mu pomagali: Piklčnjakov Jozej, Goričnik (Šiman) Uznjakov Tone ali pa Nemcev Hanž. Vsak pomočnik je moral znati dobro veslati, kar ni bilo lahko, ko so bile lopate in drogovi večkrat vsi ledeni. Eden je pa imel za to pripravljene posebne vile v rokah. Ta je gledal in čakal, kdaj bo prišel rot (sulec nemško Huchen) k ladji. Ribe je privabil k čolnu ogenj z velikim plamenom, ki je gorel v železni posodi. Zanj so rabili veliko smolnico, ki ne ugasne, tudi v vetru ne, in daje veliko luč. Vile je imel navadno Zepej v rokah, ker je imel pri tem že precejšnjo izkušnjo. Ujel je sočasno prav lepe ribe, celo do 30 kg težke. Meso te ribe je zelo okusno. Po težkem poslu in trudu — morali so vleči 2 km daleč čoln nazaj — so šli grede v Ohačevo gostilno, kjer so se okrepčali in segreli. Tu so včasih namesto enega ali dva glažka celo tri ali še več zaužili. To je dalo veselo razpoloženje, da so začeli peti. Zepej je zapel s Piklčnjakovim Jozejem največkrat tisto „Na onem kraju grabenča sem vidov stati jazbeca, oj jazbeca ... Pri tem poslu se je navadil naš Zepej precej na žganje in je začel pogosteje zahajati v gostilno. To je pa bilo njemu za ženitev usodno. Posebno skrbna mati — bila je doma v Cobrci (Afritz) in se je šele tukaj morala slovensko naučiti — je bila v skrbeh, kaj bo iz „pueba“, če bo začel popivati. Mati se je našega jezika še dokaj hitro in še precej dobro naučila. Bila je namreč prisiljena, ker je tedaj le malokdo lomil nemško. Le moškega in ženskega spola ni prav razločevala in tudi z in ž je izgovarjala kot s in š. Na tem spoznaš brž vsakega Nemca. Kot vsa-

ko mater je skrbel Kripnico njen ljubi edini otrok. To je potožila svoji sosedu, ki je rekla: „Naša Sepej bi tavšend rajniš več biva vredna, da bi ne piva ga.“

Ko so začele očetu in tudi materi moči pešati, pravi oče sinu: „Pueb, oženi se, saj veš, da midva že pešava, ti pa tudi greš že proti štiradim“. Zepej je ta ukaz sicer rad slišal, pa vendar ni mogel tega takoj izvršiti. Hotel je pogledati bodočo ženo od vseh strani. Prvič bi morala biti iz poštene družine, verna, zdrava, lepe postave, pridna, štedljiva in še kaj znati. Za take je vedel in šel najprej vprašat Vištrovo dekle. Tu je večkrat kaj delal in je dobro poznal Nanejo. To bom vprašal, je sklenil. Da bi Nanej le ne vedela, da je bil preteklo nedeljo tako pijan, da je pred hlevom v gnojnico padel in so ga morali mama oprati. To so menda pa mama že sosedu potožili. Ta pa, kot ženske sploh, to mojo nesrečo ni ohranila za sebe in se je razneslo po okolici kot blisk. Pa jo bo vendar vprašal. In to je res storil. Na to vprašanje pa Nanej odvrne: „Zepej, res bi te rada vzela za moža, da bi mi ne bilo treba celo življenje služiti, tega pa vendar, žal, ne morem, ker se večkrat opi-

janiš in zadnjič si se celo v gnojnici pijan valjal. Torej z Nanijo ni imel sreče, ta je rajši vzela pridnega, treznega vdovca, pd. Uština, in zakon je bil srečen.

Starši pa vedno le silijo na Zepeja: „Pueb, oženi se!“ Sedaj se poda Zepej k poštenu družini k Filiju v Loče in tam vpraša hči Cilo, ki bi bila njemu zelo po volji, če bi bila voljna njega vzeti. Ta pa odgovori: „Zepej, vse bi bilo prav, ako bi ti ne bil pijanec in tak, da si se celo po gnojnici valjal. Dalje pa ne rečem več. Sam se kažeš okrog, kadar si pijan.“

Tudi Cila se je potem poročila in vzela pridnega in zelo razsodnega kmeta, pd. Kobinčiča v Deščicah. Ta se je pisal ravno tako kot Cila in sicer Ropač. Bil je svojčas pri vojakihi računski podčastnik. Ko so pa domačemu župniku Janezu Sablatniku vsled starosti moči pojemale in se mu je tresla roka, je bil ta naš brihtni Joza župnikov zasebni tajnik in je pisal vsako nedeljo popoldan v župnišču in reševal razne uradne spise. Seveda po diktatu g. župnika.

Po tem času je pa hodil v okolico Beljaka, kjer se je srečal z neko pol mestno in na pol kmečko žensko. Ta bi pa bila takoj volje vzeti Zepeja, akoravno ga ni poznala, od kod in kaj je. To pripelje staršem kazat. Tudi Zepej ni vedel, od kod in kaj je ta ženska. Dobil jo je pač na cesti.

(Dalje prihodnjič)

Italijanski skladatelj Amilcare Ponchielli

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ta diktat je slišala tudi Gioconda in izve tako vso resnico, da Enzo ljubi Lauro in ne njo.

Drugo dejanje

Ponoči, na obali zapuščenega otoka, v laguni.

Pred Enzoovo ladjo se zabavajo mornarji in dekleta. Med njimi je tudi vohun Barnaba, ki je prišel zato, da si pridobi podatkov o moči Enzove posadke.

Ko Enzo pošlje vse k počitku, pripelje Barnaba res Lauro. Medtem ko Enzo pripravlja vse potrebno za pobeg, moli Laura pred kipom Marije. Tedaj pa se nenadoma pojavi iz teme Gioconda in hoče umoriti Lauro. V smrtni stiski dvigne Laura rožni venec, ki ga Gioconda takoj prepozna (rožni venec njene matere).

V trenutku se obvlada, bliskovito strga s svojega obraza krinko in jo namesti na Laurino glavo in jo hitro odvede na svojo barko, s katero se jima posreči pobeg.

Ko se vrne Enzo in sprašuje po Lauri, mu razkačena Gioconda zaluča, da mu je Laura ušla, da ga ona, ki je tukaj ostala, bolj ljubi in da je skrajni čas, da se reši, ker ga je nekdo ovadil. In res se Alvisove ladje

že bližajo. Enzo se odloči in vrže gorečo baklo na svojo ladjo, sam pa se zažene v obrambo in napad.

Tretje dejanje

Večer je. V dvorani Cà d'Ora v Canalu Grande.

Alvise je sklenil maščevati svojo čast s tem, da bo svojo soprogo kaznoval s smrtjo. Lauri razodene, da ve za njeno izdajstvo in da mora zato umreti. Ko bodo povabljeni gostje v sosedni sobi odpeli pozdravno pesem, mora ona izpiti pripravljeni strup in leči na mrtvaško ležišče.

Alvise odide in Laura se pripravi, da izpije strup. Tedaj pa nastopi Gioconda, ki se je vtihotapila v knežje sobane. Gioconda ročno pretoči strup v drugo cevko, Lauri pa da cevko s tekočino, ki jo bo samo začasno uspavala. Po pogrebu pa jo bodo njeni, t. j. Giocondini ljudje iz groba dvignili in privedli k Enzu.

Ko se Alvise vrne, z zadoščenjem ugotovi: „Smrt je svoj prt razprla ...“

Sprememba

Alvise sprejema v dvorani svoje goste. Med njimi je tudi v maski Enzo. Ko je zabava na višku, privedejo slepo Giocondino

Amilcare Ponchielli

Gioconda

ARIJA ENZA

(Prevod: Smiljan Samec)

Morje! Nebo!
Širno obzorje
kot da se igra z nočjo!
Boš prišla čez morje, vila?
Boš obzorje razklenila?
Tu te čakam; toplo me boža
mehka sapa živih sanj.
Tu je mož, ki tvoja roža
ni odprla še vonja, ah vonja zanj!
Tu je mož, ki tvoja roža
ni še vonja, ah vonja odprla zanj.
Žalostno morje
kot da spet obzorje snubi.
O, poljubi, val, obzorje!
In obzor, poljubi morje!
Buden čakam, da noč odstre
mi tajnost pravljico neba.
Pridi, o vila, pridi in vzemi,
kar ti nudim, kar ti nudim od srca!
Pridi, vila, buden čakam,
da boš radostna prišla.
Pridi, vila! Kar nudim, vzemi!
Pridi, pridi, pridi in vzemi,
kar ti nudim odprte duše in srca!
Pridi, oh, daj!

mater, ki jo je Barnaba zasačil stikajočo po hodnikih. Slepica odgovarja, da je motila za nekoga, ki je „tod umrl“.

V tem se oglasi mrtvaški zvon. Enzo vpraša Barnabo, za koga zvoni, mu ta pošepne: „Za mrtvo Lauro.“ Enzo se razkrije in napade Alvisea. Premagajo ga in vržejo v ječo.

Alvise pa stopi k zavesi sobe — jo odgrne in osuplim gostom pokaže mrtvo Lauro.

Četrto dejanje

Ponoči v vezi stare palače na samotnem otoku. Giocondina moža sta skrivaj ugrabila Lauro iz grobnice in jo prinesla v njeno bivališče. Oba še zaprosi, naj ji pomagata iskati izgubljeno slepo mater.

Vsa razdvojenost se Gioconda muči z mislimi o samomoru ali o umoru Laure. Tedaj nastopi Enzo, ki ga je Gioconda s pomočjo Barnabe za ceno svojega telesa rešila iz ječe. V prepiru med njo in Enzom, se zasliši glas Laure, ki se je medtem prebudila, vstala in se pojavila pred Enzom.

V srečni združitvi se zahvalita Giocondi za njeno odpoved in velikodušno žrtev.

Gioconda se iz strahu pred Barnabo odloči za beg. Prepozno je, kajti lopov ji je preprečil odhod. Hipoma se Gioconda zabode z bodalom in izdihne. Še nad mrtvo se skloni Barnaba in krične: „Tvoja mati me je užalila! Jaz sem jo utopil!“

Sedaj pa, ko so bili domačini pregnani iz vseh bližnjih poslopij in so se v njih nastanili Švedje, jih je bilo treba čimprej uničiti, da ne bi izza njih mogel sovražnik škodovati samostanu. Samostanske zidove je obšel dim kakor ladjo, obkoljeno od burje in razbojnikov. Grom topov je pretresal ozračje, da so zadrževali samostanski zidovi in zažvenketale šipe v cerkvi in v poslopjih. Ognjene krogle so v obliki belih oblakov, opisujoč zlovražje loke, padale na švedska skrivališča, lomili lemeze, strehe, stene in takoj so se stebri dima dvignili z mest, kamor so padale krogle.

Požar je zajel poslopja.

Komaj nastavljeni švedski polki so bežali na vso sopo iz poslopij in se razkropili na razne strani. Med njimi je zavladal nered. Odstranili so še nepostavljene topove, da so jih zavarovali pred streli. Müller je ostrmel; ni se nadejal takega sprejema niti takih strelcev na Jasni gori.

V tem je nastopila noč in ker je potreboval miru, da je spravil vojsko v red, je poslal trobentača s prošnjo za premirje. Očetje so radi dovolili. Vendar so ponoči zažgali velikansko žitnico z veliko zalogo živeža, kjer je stal vestlandski polk.

Požar je zajel poslopje tako naglo, strelji so padali drug za drugim tako ugodno, da niso utegnili Vestlandci odnesti ne pušk ne nabojev, ki so se razpočili v ognju in raznašali daleč naokoli goreče glavne.

Švedje ponoči niso spali. Delali so priprave, kopali nasipe pod topovi, polnili koše z zemljo, urejevali tabor. Vojaki, dasi po tolikih letih vojne in v tolikih bitkah utrje-

ni in po naravi hrabri in vztrajni, niso radostno čakali drugega dne. Prvi dan jim je prinesel poraz.

Samostanski topovi so povzročili med ljudmi tako znatno škodo, da so najstarejši vojaki zmajevali, češ da jo je treba pripisovati neprevidnemu obkrožanju trdnjave in prevelikemu približanju k obzidju.

Toda tudi če bi to jutro prineslo zmago, ni obetalo slave, zakaj kaj naj pomeni pridobitev neznatne trdnjave in samostana za one, ki so vzeli že toliko znamenitih mest in stokrat večjih trdnjav. Le poželenje po bogatem plenu je vzdrževalo njihovo voljo; a zato se je polastil Švedov tudi oni sveti strah, s katerim so stopile poljske zavezne čete pod preslavno Jasno goro. Razlika je bila ta, da so se eni tresli pred mislijo svetokraja, drugi pa so se bali nečesa nejasnega, česar si sami niso bili v svesti, kar so imenovali s splošnim imenom „čari“. Če je verjel vanje sam Burhard Müller, kako bi ne verjeli vojaki?

Opazili so, da se je Müllerjev konj, ko se je približal cerkvi svete Barbare, takoj ustavil pod njim, silil nazaj, razširil nozdrvi, povsili ušesa in žalostno prskajoč ni hotel stopiti naprej. Stari general ni kazal strahu, vendar je že drugi dan odkazal to postojanko knezu Heskemu, sam pa se je pomaknil z večjimi topovi proti severni strani samostana. Tam je ponoči delal nasipe, da bi z njih udaril drugi dan.

Komaj se je torej začelo svitati, se je začela topovska bitka; šele sedaj so se prvič oglasili švedski topovi. Sovražnik ni hotel takoj napraviti v zidu preloma, da bi

planil v naskoku skozi; hotel je le plašiti, zasipati cerkev in samostan s krogli, vneti požare, zdrobiti topove, pobiti ljudi, razširiti strah.

Na samostansko obzidje je zopet prišla procesija, zakaj nič ni tako krepilo borilcev kakor pogled na Najsvetejše in na mirno z njim idoče redovnike. Samostanski topovi so odgovarjali, kolikor so mogli, kolikor je bilo ljudem sil in sapa v prsih. Zdelo se je, da zemlja trese v svojih tečajih. Morje dima se je razgrinjalo nad samostanom in cerkvijo.

Kakšni trenutki, kakšni pogledi za ljudi — a koliko jih je bilo v trdnjavi, ki še nikdar niso gledali v krvavo obličje vojne!

Ta neprestani grom, blisk, dim, žvižganje krogel, razdirajočih ozračje, strašno sikanje granat, treskanje izstrelkov na tlak, gluhi udarci ob stene, zvenket razbitih šip, razlet pokajočih ognjenih krogel, polom in tresk desk, uničevanje, pekló! ...

Ves ta čas pa niti hip počitka in oddiha za napol od dima zadušene prsi, vedno nova toča krogel, a sredi zmešnjave presunljivi glasovi na raznih straneh trdnjave, cerkve in samostana.

„Gori! Vode! Vode!“

„Na strehe s kavlji! ... Več plaht!“

Na židovih pa klici od boja razgretih vojakov:

„Više top! ... Više! ... Med poslopja! ... Ognja! ...

Okoli poldneva se je delo smrti še ojačilo. Zdelo se je, da zagledajo švedske oči, ko upade dim, le še kup krogel in granat

na mestu, kjer je bil samostan. Prah od apna, ki so ga zbile krogle s sten, se je dvigal in mešal z dimom ter zaslanjal razgled. Duhovniki so prišli s svetinjami, da bi odgnali te oblake, da ne bi škodovali obrambi.

Grom topov je prenehal.

Zdajci so na stolpu, na novo sezidanem po lanskem požaru, trombe zaigrale veličastno harmonijo pobožne pesmi. Donela je ta pesem z gore in slišati jo je bilo naokoli, slišati povsod, celo na švedskih nasipih. Glasovom tromb so se v kratkem pridružili ljudski glasovi in sredi groma, krikov, prasketanja, ropotanja mušket so se razlegale besede Marijine pesmi.

Tu se je razpočilo nekoliko granat; tresk lemezov in opeke in potem se je zaslišal presunljiv krik: „Vode!“ in ... pesem je zopet donela dalje.

Kmitic je stoječ pri topu na obzidju nasproti vasi, kjer je imel stan Müller in odkoder je prihajal najhujši ogenj, odrinil manj izurjenega topničarja in začel sam delati. A delal je tako dobro, da je v kratkem, dasi je bil november in hladen dan, vrgel s sebe lisičji kožuh, vrgel suknjo in stal le v hlačah in v srjaci.

Ljudem, ki niso poznali vojne, je raslo srce ob pogledu na tega vojaka iz krvi in kosti, kateremu se je zdelo vse to, kar se je godilo, grom topov, toča krogel, uničevanje, smrt — nekaj potrebnega.

Obrvi je imel namršene, v očeh ogenj, na licih rdečico in na obrazu neko divjo radost.

(Dalje prihodnjič)

Lista 3 je Komunistem

S takim letakom so grozili Slovincem, ki so nastopili v Globasnici s „Krščansko demokratsko stranko“ pri občinskih volitvah. Globašani so dali na to s pridobitvijo četrtega mandata edino pravičen odgovor.

Za tiskovni sklad so darovali:

Gospa Marija Breznik, Pliberk, namesto venca za pokojnega Biceljnovca očeta 100.— šil.; cerkveni ključarji iz Skocijana, 100.—; zlatomašnik p. Fl. Ramšak, St. Andraž, 40.—; č. g. Fatur Jakob, Zeltschach, 70.—; č. g. Kanicelj Andrej, St. Jakob, 70.—; č. g. Mohor Picej, Schernberg, 60.—; Trißnig Simon, Loče, 50.—; dr. Jožef Grafenauer, Leobendorf, 50.—; č. g. Gröblacher Ignac, Blače, 50.—; Angela Wornig, Pečnica, 40.—; Kuchling Anton, Bistrica na Zilji, 40.—.

Po 30.— šil. so darovali: Karner Niko, Celovec; Stare Franc, Lienz; Uranschek Rozalija, Globasnica; č. g. Tomaž Ulbing, Skočidol; Schellander Ana, Trabenče; Lesnik Janez, Bela.

Tazol Jožefa, Miklavčevo, 25.— šil.

Po 20.— šil.: neimenovani; Ojcl Franc, Breg; Schelander Avgust, Čahorče; Angela Stingel, Muškova; Eberhard Terezija, Großedling; Kruschitz Franc, Velinja ves 9; č. g. Komar Ferdinand, St. Martin na Dholici; Trehtar Barbara, Dob 20, Pliberk; Wedenig Jožef, Apače; Pasterk Ana, Kokinja, Dobrla ves; č. g. Nadrag Alojz, Skofiče; Matevž Koman, Brnca; dr. Joško Tischler, Celovec; Zupanc Marija, Köflach; Stingler Marija, Greifenburg; Rupitz Apolonia, Grabalja ves; Gril Antor, Plaznica; Katz Johana, Gamlitz; Perne Alojz, St. Vid/Glina; č. g. Vodnik Franc, Preitenegg/Lav.; Boštjančič Oswald, Beljak; Hafner Filip, St. Janž; Waldhauser Helena, Podsinja ves; Zerzer Melanija, Sveče; Kristof Florijan, Dragožiče; dr. Hoja Simon, St. Jakob; č. g. Markic Janez, Pečnica; Waldhauser Valentin, Slovenji Plajberk; Potisk Marija, Ljubelj; Mak

O kašlju

(Nadaljevanje s 5. strani)

uspešno, ker zmehča sluz. Tudi vdihavanje hlapov raznih „antibiotičnih“ solnih sestavin (kot sta na primer penicilin in streptomycin), vpliva lahko zelo koristno kot zdravilo ali razkužilo. Dr. Banyai poroča tudi, da je uporabil kot izkašljevalno sredstvo posebno mešanico ogljikovega oksida (ki je znan kot močno dražilo dihalnih centrov) s 95 odst. kisika. To plinsko mešanico podaja zdravnik bolniku s posebno krinko, ki omogoča porabo petih litrov na minuto in ponovi to zdravljenje trikrat ali še večkrat na dan. Tako se prepreči napadi krčev tega in trdovratnega kašlja, ki škodujejo bolniku in slabijo pljuča. Razen tega se spremeni tako imenovani „nekoristni napad kašlja“ v koristen napad, ki izloči sluz iz dihalne poti.

Uporaba tega vdihalnega aparata zmanjšuje ali celo sploh odpravi potrebo raznih zdravil in drog, ki so kot na primer kodein in morfin škodljive, ker se bolnik na nje navadi. Ne moremo pa reči, da bi bil ta način zdravljenja za vsak primer. Vsakega posameznega bolnika je treba zdraviti po raznih znakih bolezni in po metodi, ki najbolj odgovarja njegovemu posebnemu stanju. Gotovo se pa ne more zanikati, da se z olajšanjem izkašljanja doseže naglo izboljšanje znakov vnetja, če se seveda istočasno korenito zdravi tudi glavni bolezen, za katero je kot že rečeno kašelj samo zelo mučen „simptom“, spremljajoči znak.

Georg, Sele-Srednji kot; Uznik Marija, Borovnica; Mihor Jožko, Šmarjeta; neimenovana, Šmartin pri Vovbrah; Wurzer Ivana, Drevlje; neimenovana, Zitar ves; Genovefa Partl, Sveče; č. g. Mihael Laura, Krčanje; Waldhauser Marija, Sveče; dr. Pavel Zabltnik, Celovec; Wertschnig Ljudmila, Skofiče; Pipp Mihael, Bistrica/Zilja; Smole Peter, Malošče; Korenjak Janez, Trebljenje; č. g. Maks Mihor, St. Stefan/Zilja; Angela Pleschgolternig, Globasnica; Obiltschnig Marija, Podgora; Pörsch Ludovik, St. Stefan/Smih.; Klampferer Anton, Malošče; Valentin Plantev, Velikovec; Blaschitz Aleš, Sp. Krčanje; Böhm Marija, St. Jakob; Gašper Truppe, Rikarja ves; č. g. Vilfan Janez, Zwickenberg; č. g. Strekelj Jakob, Gorenče; Golautschnig Jožef, Dobrla ves; Samonig Dora, St. Jakob; Gomernik Terezija, Grabalja ves; Kropfisch Valentin, Velinja ves; Hobel Marija, Vogle; Scheinig Janez, Glinje; Mat. Zeppitz, Skocjan; Reßmann Kati, Ledince; Valentin Kaselj, Zg. Trušnje; Mohor Peter, Dobrla ves; Marija Dovjak, St. Martin/Rožek; Koffler Filip, Mlinare; Wrantschurnig Marta, Pliberk; č. g. Srien Kristo, Smihel; Kustec Franc, Dobrla ves; Lipusch Roza, Sinča ves; Zupančič Maks, Labot; Pinkitz Marija, Tinje; Ivančič Franc, Podravlje; Katnik Franc, St. Peter; Blaž Sturm, Lipa; Pavel Ražun, St. Vid v Podj.; Marija Mlinar, Bistrica na Zilji; Marija Wankmüller, Bistrica/Rož; Pristovnik Katarina, Sele-Cerkev; č. g. Moschitz Jakob, Brdo Zilja; Tischler Ana, Tinje; Randev Janez, Dob; Riedl Jožef, Drveša ves; Matija Fritz, Vognje polje; Potisk Marija, Brodi; č. g. dr. Zeichen, St. Rupert/Vel.; Hribar Feliks, Obirsko; Hribar Andrej, Korte; Stern Peter, Korte; Roš Ana, Železna Kapla; neimenovani, Reberca; Pegrin Terezija, Mlinče; č. g. Jože Kunstelj, St. Vid v Podj.; Mičej Andrej, St. Vid v Podj.; Kordež Blaž, Podjuna; Grubelnik Janez, Korte.

Po 15.— šil.: dr. Ferdinand Kolednik, Podgorje; neimenovana iz Zvabeka; A. Popek, Podkrmos, 11.—.

Po 10.— šil.: Kuttin Oskar, Reifersdorf 2; Tomaž Mikl, Malošče; Markun Anton, Korte; Pasterk Marija, Železna Kapla; Hobel Ferdinand, Miklavčevo; Plantev Avgust, Dule pri Zitari vesi; Gregorn Jožef, Dule pri Zitari vesi; Skrutl Neža, Goriče pri Zitari vesi; Huzar Jožko, Podkraj, Rebrca; Kožlak Stefan, Proboj; Starc Franc, Proboj; Ožmalc Anton, Malčape; Rupitz Stefan, Pogorče; Karničar Karl, St. Vid v Podj.; neimenovana, Zitar ves; Smrtnik Marija, Boja ves; Golavčnik Ana, Boja ves; Jan Helena, St. Lipš; Linče Uršula, Zagorje; neimenovana, Podjuna; Pečnik Mihael, Kapla/Dravi; neimenovana, Gonovec; Lobnik Marija, Vovbre; Klemenjak Primož, St. Ožbolt; Wrolich Franc, Rute; Ottowitz Jožef, Rute; Kristof Jožef, Velika ves; dr. Pušnik Kristijan, St. Jakob; Nagele Jožef, St. Jakob; Lederer Janez, Reka pri St. Jakobu; Fugger Franc, Breznica; Janežič Janko, Leše; Male Janez, Sele-Zg. kot; Wernig Maks, Šmarjeta; Lampichler Andrej, Radiše; Menig Ana, Jeriš; Terezija Knaflič, Loče; Volk Marija, Goselna ves; Magdalena Savec, Pliberk; Tomasch Franc, St. Lipš; Hutter Peter, Večna ves; Hafner Ana, Klopčice; Antonič Katarina, Podljubelj; Klemenc Valentin, Mlinare.

Presenetljivi uspehi selskih smučarjev

Šmarješko smučarsko društvo, ki je kot selsko vključeno v zvezo katoliške mladine Koroške, je priredilo 16. februarja tekmovanje - veslesalom v Šmarjeti v Rožu.

Udeleženci iz Borovelj, St. Janža, Šmarjete in Sel so bili zelo zadovoljni z odlično organizacijo. Za brezhiben potek tekmovanja gre vsa hvala šaslu, šmarješkemu predsedniku društva, nadalje selskima funkcionarjema: predsedniku F. Ogrisu in Hriberniku ter še predsedniku Ogrisu iz Borovelj, kakor tudi vsem ostalim šmarješkim članom, ki so se potrudili, da je tudi progla bila prav lepo pripravljena.

Kot smo pričakovali, so selski smučarji poželi najlepše uspehe: 1. je bil že znani Pristovnik Maks; 2. je bil na splošno presenečenje vseh Roblek Tomi, ki letos od tekme do tekme bolj stopnjuje svojo zmogljivost. To je doslej njegov najboljši uspeh; 3. mesto je zasedel Hermi Uznik. Med mladino je zmagal šentjanžan Gabriel Štefi pred Selanom Ogrisom Hubertom. Talentirani šentjanški smučar Mešnik, ki je letos že večkrat imel lepe uspehe, je tokrat padel, kakor tudi večina ostalih selskih smučarjev.

Pri šolarjih je zmagal Travnik Erih tik pred Šmarječanom Oraže Hemanom. Tekmovalci kot tudi številni gledalci, ki so napeto zasledovali smučanje domačinov — med katerimi je bilo videti mnogo odličnih smučarjev, še prav posebno med mladino — so odnesli lepe vtise domov. Želimo, da bi prišlo še večkrat do takih srečanj!

Medtem ko se je v Šmarjeti moral Anton Oraže zadovoljiti s šestim mestom, je naslednjo nedeljo, dne 23. februarja, slavil svoj brezdomno najboljši uspeh v Rutah. Nad 60 članov zveze Kolpingovih domov iz vse Koroške je tekmovalo v 2 spustih veslesloma za prvo mesto. Mnogo znanih smučarjev je sodelovalo v njihovih vrstah, tako da Oraže ni upal na kakšno zmago.

A ravno zaradi tega je vozil z vsem članom in uspelo mu je, da je zmagal v splošni skupini; pri prvem teku je bil v splošnem zaporedju drugi, v drugem pa z večjim presledkom celo najboljši. Tvoril je skupno z obema Lausgerjema iz Slovenjga Plajberka moštvo, ki je zmagalo. Tako so že drugo leto odnesli skupinski pokal in če jim uspe še tretje, bo ta dragocenost njihova last.

FILMSKA OCENA

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 7. marca: Die Rote (IVb). — Neka žena hoče pozabiti svojega ljubimca, a je ves trud zaman. Ponesrečen film Helmuta Kräutnerja, poln neverjetnosti in brezupnosti. Za odrasle z resnim premislekom! — Nedelja, 8. marca: Wenn die Musik spielt am Wörther See (III). — Povprečen film, posnet ob Vrbskem jezeru, z mnogimi popevkami. Za odrasle in mladino!

Borovelj. — Sobota, 7. marca: Die Rache des Ali Baba (III). — Napet pustolovski film iz Orienta, ki je poln skrivnostnih zank. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Nedelja, 8. marca: Übermut im Salzkammgut (III). — Živahen film z mnogimi popevkami. — Torek, 10. marca: Der Gefangene von Alcatraz (IV). — Film prikazuje življenjsko zgodbo nekega morilca. Za odrasle z resnim premislekom! — Četrtek, 12. marca: Der Mörder (IVa). — Tragedija dveh moških, ki se zaljubita v isto ženo. Za odrasle in zrelejšo mladino!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 7. marca: Das Netz (IV). — Povprečen kriminalni film, ki ima za vsebino pripravo in izpeljavo rop na neko vojaško taborišče. Za odrasle! — Nedelja, 8. marca: Die Försterchristl (II). — Barvni film po znani opereti Georga Jarno. Prijetna zabava za vsakogar!

Dobrla ves. — Sobota, 7. in nedelja, 8. marca: Die lustige Witwe (III). Film po znani opereti Fr. Lehara. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Sreda, 11. marca: Reif für den Galgen (IVa). Malovreden film iz divjega zapada. Za odrasle!

MALI OGLASI

Predpasnike, navadne in „kajak“, krasne nove vzorce, dobite v trgovini SATTler, Klagenfurt-Celovec, Heuplatz.

Vežna vrata, dvokrilna, 214x135 cm, iz macesna, lična izdelava, skoraj nova, ugodno prodamo. Ravno tako tudi glinaste peči, razne velikosti. Poizve se pri upravi Mohorjeve hiše, Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 26.

Topla volna — za zgodnjo Veliko noč. Čedne pomladanske barve nudi WOLL- und STRICKBAR, Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinske cerkve).

Nova zdravniška praksa

DR. STANKO SMOLNIG, kirurg, obvešča, da začne svojo kirurško prakso 1. februarja 1964 v Celovcu, St. Veiter Ring 39, tel. 70-5-58 in v sanatoriju MARIA HILF.

Še večje presenečenje pa nam je pripravil Travnig Tomi pri srednješolskih prvenstvih na Golici. Izmed 150 resnih konkurentov si je Tomi priboril odlično 2. mesto. Ta njegov najlepši uspeh dosega je bil kronan z dragocenim darilom - srebrnim krožnikom. Želimo mu tudi pri avstrijskih prvenstvih v Haus Enns, kakor tudi Gabrielu Štefiju, ki se je kvalificiral na 5. mesto, obilo sreče!

28., 29. februarja in 1. marca pa je uspešno zastopal koroški Union mladi Erih Travnig pri avstrijskih prvenstvih šolarjev v Kaprunu. V prvem spustu veslesloma je zasedel za nekim Tirolcem in Salzbüržanom nepričakovano tretje mesto, pri drugem pa je imel nekoliko smole. A kljub temu se je vrnil na častno četrto mesto v kombinaciji. S tem mestom je bil obenem tudi najboljši izmed Korošcev. Že pri tradicionalnem šolskem tekmovanju v Selah, ki sta ga vodila g. nadučitelj Hans Jaklitsch in g. Anton Hribernik, je Erih zanesljivo zmagal in bil najboljši dneva pred Dolfijem Uznigom; pri mlajših je bil najboljši Pavel Olip, ki je kot Erih prejel tudi lep pokal za nagrado.

Knjigarna Mohorjeve družbe

vam priporoča:

JANEZ XXIII., krasna knjiga za darilo, 37 fotografij, 132 strani, 36.— šil.

ZBORNİK svobodne Slovenije 1964 iz Argentine 340 strani, 120.— šil.

JEZUSOVO ŽIVLJENJE, svetovno znano delo zgodovinarja Ricciottija, ki je sedaj umrl, 680 strani, 120.— šil.

Na razpolago je še nekaj Družinskih prattik 1964.

Kupimo: Sematizem (personalni) krške škofije od 1920—1960 po primerni ceni.

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 9. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Žena in dom. — 10 minut za športnike. Manuskript: Mirko Bogataj. — 18.00 Športni obzorik. — TOREK, 10. 3.: 14.15 Poročila, objave. Iz ljudstva za ljudstvo... Valentin Polanšek razpravlja s talscem Lužnikom iz Polane. (2. del — Igrajo češki ansambli. — SREDA, 11. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 12. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Intermezzo saxophonico... Igrata: Srečko Dražil in Danilo Svava. — Koroški kulturni pregled, piše in govori gospa Marija Inzko. — PETEK, 13. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh, zbira in zapisuje novice Blaž Singer. — „Mladje“ (3.) Mladjenci berejo iz svojih del. — SOBOTA, 14. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca... Voščila. — NEDELJA, 15. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. Govori župnik Maksimilijan Stindl. — S pesmijo in glasbo pozdravljam in voščimo.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 6. marca, ob 19.30: Ballettabend: Französische Suite: Der Feuervogel in opera Cavalleria Rusticana, z Alois Pernerstorfer (Volksoper-Dunaj) kot gost — premiera. — Sobota, 7. marca, ob 19.30: „Macbeth“, Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. — Nedelja, 9. marca, ob 15. uri: „La Gioconda“, Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. — Cene od 16.— do 80.— šil.; tudi abonmá z doplačilom. — Ponedeljek, 9. marca, ob 10. uri: Zar und Zimmermann; zaključena predstava za šole. — Torek, 10. marca, ob 19.30: Olivia. — Sreda, 11. marca, ob 19.30: Ballettabend: Französische Suite; Der Feuervogel in opera Cavalleria Rusticana; 13. predst. za B-abonmá in GWF-sreda; 9. predst. za GWF-sreda; 8. predst. za podelski sredin abonmá. — Četrtek, 12. marca, ob 19.30: Ballettabend: Französische Suite, Der Feuervogel in opera Cavalleria Rusticana z Alois Pernerstorfer kot gost; 13. predst. za abonmá C in GWF-četrtek, 9. predst. za GWA-četrtek; 8. predst. za podelski četrtek abonmá.

Televizijske
aparate in
radijske
aparate vseh
znamk

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281